

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nrui de Duminecă
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nrui de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrisurile nu se în-
apoiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Notarii români!

Aceia dintre notarii români, în cari mai este un dram de dragoste pentru neam, au recunoscut de mult, că starea lor e din cale afară grea. *La doi domni slugi d'odată nu se poate!* A fi și pază poporului și a duce la îndeplinire și poruncile domnilor dela stăpânire, este a fi între nicovală și ciocan. Notar român de treabă nici nu-și mai face d'aci încolo notar din fiii săi, ori câți ar avea!

Pentru că dacă notarul român vrea să fie cu credință față de popor, își găsește ne-
cazul cu domni dela comitat.

Cei mai mulți temându-și deci pânea și tocindu-se într'ânșii orice simțire națională, ajung să se poarte cu frații d'un sânge adesea mai rău chiar decât străinul.

Cine dintre noi n'ar ști să spună nu unul, dar mai multe sate românești cari s'au ruinat în urma ticăloșiei notarilor români?

Cine va mai fi avut puțină îndoială, acum, după ce va fi aflat despre purtarea lor mișlească dela alegeri, de bună seamă va mărturisi, că nu poate fi într'un sat românesc nenorocire mai mare decât — notarul român!

În sate fruntașe, cum e Pecica română și Socodorul, notarii români au învățat lucrurile așa fel, că spre batjocorirea românilor, aleseră domni unguri cari să apere la comitat pe țărani români. Și încă s'ar mai putea explica purtarea acestora: ei

sunt cunoscuți de mult ca slugi plecate domnilor, cel dela Pecica a fost pus cu sila pe capul românilor, e deci de înțeles dacă ține cu cei cari l'au pus în slujbă. Ce să zicem însă despre notarul român din Cinteiu, care a fost candidat de fibirău numai în batjocură, netrecându-i prin minte să-l aleagă românii d'acolo, cari nu l-au cunoscut, și cari l-au ales numai pentru că era român și să nu se lase batjocoriți de stăpânire. Iar el drept recunoștința pentru neamul românesc, care-l pricopsise acum la bătrânețe, ce făcu? La alegerea de deputat a lucrat din reputeri să cadă candidatul român și azi e săptămâna se rupea să aleagă la comitat d'asemeni numai unguri!

Tot așa se poartă și cel din Totvărădia: nu este apucătură destul de păcătoasă, de care lui să-i fie frică și nu-i este milă de popor cum nu ție milă de praf din drum.

Și așa mai departe, dacă i-am lua pe rând, pe toți, dintr'o sută abea am găsi unul care să țină cu neamul său, ci făcut-au batjocură din poporul care-i plătește. Au nesocotit nu numai credința națională, care ar trebui să facă pe *fiecare român să țină cu românii*, ci și-au bătut joc de cel mai de căpetenie drept *cetățenesc*, căci un slujbaș cinstit trebuie să îndemne pe oameni a fi treji, a-și da votul după cum le este inima, iar nu să-i îmbete ca pe porci, să-i prostească mai rău decât pe vite: boul, ori cât l-ai bate, n'are să se ducă între cai, până ce notarii români cumpeniră pe atâția nenorociți români să meargă în tabăra ungu-

rească, să voteze cu străini de sânge și satul lor, cu unguri de cari n'au auzit și al căror nume nici nu l-ar ști rosti.

Nu stăm la îndoială a spune, ci e credința noastră întemeiată pe triste pățanii, că un notar român mișel poate să facă între români stricăciune mai mare decât zece străini. Cunoscând limba, obiceiurile și lucrurile românești, și mai ales slăbiciunile poporului, ei știu să lovească la partea slabă. Cu prilejul tuturor alegerilor, fărădelegi și blăstămății s'au săvârșit mai cu vârf în sate cu notari români. Cât strică mișei aceștia, nu pot să dreagă nici zece preoți cu frica lui Dumnezeu și cu credință pentru oameni. Ei sunt o plagă, o nefericire asupra satelor românești și fiul fratelui meu d'ar fi în joc, n'aș mai îndemna pe români să aleagă notar român.

Pentru a se linguși domnilor, cei mai mulți vorbesc cu dispreț despre fruntașii români; pentru a câștiga încrederea marilor, fac pe spionii și clevetesc cu nerușinare. În casa lor se vorbește ungurește, cei mai mulți se însoară cu străine și copiii lor sunt — pui de năpărcă!... Foile românești ajunse pela cancelarii, nu le dau oamenilor la vreme, ba chiar le risipesc.

Căci notari cum fusese odinioară Constantin Talos pe valea Crișului, care să se împotrivescă fișpanului (vestitul Tabajdi) ori cum a fost Mihai Veliciu la Șepreus, care mai bucuros s'a despărțit de slujbă, decât să se facă slugă la dârloagă ori coadă de topor, azi nu mai sunt.

Durere, dar e așa.

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

„Convorbiri de Luni“.

— Preotul. —

Mulți aleargă după Iisus, nu pentru a-i vedea minunile, ci pentru a avea pâine!

Inchid Evanghelia și visez...

O dulce adiere de vânt încrețește ușor pâza de mătasă a lacului Genezaret, cel cu murmur sfânt de harpă. Piscurile biblicilor munți, licăresc în cornul de aur al lunii. La Capernaum între tufe roșii de trandafiri și de sidru, s'apriind focurile de seară ale familiilor din corturi. Cămilele s'adapă sub migdali, în picurul de mărgăritare al izvoarelor. Fecioarele Galileei, desculțe cu sânu-rile goale, frumoase și albe ca zăpada Hermonului, trec cu amforele pline spre cetate. Departe, în valea albită de pietre a Porumbilor, plânge cimpoiul păstorilor galileeni.

E una din acele seri divine ale Palestinei, cari se zugrăvesc cu colori de foc în inchipuirea noastră.

Sub palmierul visător din Capernaum, Iisus Hristos vorbește apostolilor:

»Mergeți și propăvăduiți. Iacă putere vă dau asupra duhurilor necurate ca să le scoateți pe ele și să vindecați toată boala și neputința. Nu luați cu voi aur, nici argint, nici bani la brâu vostru, nici traistă în cale, nici două haine, nici încălțăminte, ci numai sandale și toiagul călătorului.

Tot cel ce va mărturisi pentru mine înaintea oamenilor voi mărturisi și eu pentru dânsul înaintea Tatălui meu care este în ceruri.

Nu e vrednic de mine acel ce nu va lua crucea și nu mă va urma.

Și grăind așa Iisus arată divină misiune a apostolilor și preoților săi.

Ce e preotul?

În fiecare sat, ori parohie e un om venerat; adeseori bătrân, cu părul ca argintul, la care aleargă tot norodul, săracul și bogatul, văduva năcăjită, cei flămânzi și goi, bolnavii, orfanii, mahniiți, păcătoșii, ucigașul pocăit, copiii, bătrânii în cărje, fecioara fără de prihană, pelerinii dragostei și însăși purtătorii de steme, un om care chemat dela pistolul sacru al bisericuței, ne binecuvintează nașterea, nunta, căminul, toiagul peregrinării, patul și sicriul morții, un om la picioarele căreia îngenunchiăm, cerem gestul hieratic al iertării, ne mărturisim, visăm cerul, plângem, un om care mângăie și supune inima, un om care primește milostenia și jertfa, un om care propovăduiește o religie eternă și trăește mai mult în cer, un om ce-i al tuturor.

Omul acesta e preotul, purtătorul grăuntelui de fericire, păstorul sufletesc al noroadelor, pe cari le cămăuiește cu toiagul de aur al iubirii.

Iisus vorbește prin gura lui și atunci cartea pe care preotul trebuie să o aibă totdeauna în mână și în inima lui e: Evanghelia.

El e celce dă viață acestei cărți dumnezeiești, — care nu predică decât mila, prietenia și pacea.

Orice bun creștin are Evanghelia sub ochi, pe masa sa, în căminul său și smerit cu limba cu-

rățată de otrava vorbelor rele, o cetește adeseori sie-și, copiilor, celor ce-l ascultă... preotul însă e cel ales s'o explice cu viața, cu evlavia, cu virtutea lui.

Cerească misiune!

La el vin patimile, sărăcia, căința și greșelile omenești și mâna lui ușoară atinge ranele și inima se vindecă.

În jurul lui să verse milă și iertare.

Deschisă să fie ușa casei lui. Cărțile, toiagul și sandalele să i fie totdeauna la îndemână, iar de trebuie să ducă untdelemn rântului, bine cuvântare copiilor, mângăiere bolnavului, iertare ucigașului, bucurie casei, nădejde mahniiților, duh de întărire muncitorilor, apă vie însetaților, pernă de odihnă oboșiților și pe Dumnezeu celuice moare, nici vântul nici arșița, nici ploaia, nici zăpada, nimic să nu-l împiedece în cale.

Pe celce îl va gonii să nu-l perzecute, nici sabia s'o ridice asupra lui, căci Dumnezeu nu vrea o picătură de sânge pentru apărarea lui.

Preotul e cuceritorul fără sabie.

Casa lui e biserica — locașul înfrățirii omenești.

Preotul visează, se roagă și vorbește acolo.

Din amvonul bisericii cade în inima noroadelor sămânța adevărului și-a bunătății.

Și nu în vestminte de aur cu licăriri de pietre scumpe, trebuie să săvârșească liturghia, ministrul religiei lui Christ. Altarul cel sărac și hainele cele simple ne mișcă mai mult.

E ceva atingător, venerabil înlăuntrul bisericuței dela țară, cu strane de lemn, cu păreții îngriji de fum, cu icoanele despoite, cu cărțile vechi, cu sfesnicile arse, cu potirul învălît, cu

Camera deputaților ține azi ședință, la ordinea de zi fiind proiectul de îndemnitare. Deputații croați de asemenea vor lua poziție contra acestui proiect, ca și deputații naționaliști. Deputații croați toți vor lua parte la discuție și astfel se crede, că desbaterea indemnității va dura cel puțin o lună. Deputații naționaliști de asemenea vor vorbi contra indemnității guvernului.

Consiliu ministerial comun. Duminică a. m. a avut loc în ministerul externelor din Viena un consiliu ministerial comun, având să se desbată bugetul cheltuielilor comune pe anul 1908. În consiliul, care a durat până la 2 ore p. m., au luat parte următorii: ministrul de externe, baronul Aehrenthal, Schönaich, ministrul de războiu, baronul Burian, ministrul comun de finanțe, baronul Beck, ministrul-președinte austriac, Wekerle, ministrul-președinte ungar, cavaler de Korytowski, ministrul de finanțe austriac și secretarul de stat din ministerul de finanțe maghiar Popoviciu. După terminarea consiliului s'a dat următorul comunicat oficios: Tratatul referitoare la bugetul comun s'au terminat cu deplin rezultat. În ceea ce privește reforma salariilor ofițerilor, mai e nevoie de pertractări și dela rezultatul acestora va depinde rezolvarea definitivă a chestiei.

Bugetul militar. Ministrul de războiu a prezentat în consiliul comun de Duminică un buget, cerând pentru trebuințele militare și în special pentru ameliorarea salariilor ofițerești un plus de 60 milioane cor. Ministrul Wekerle, vorbind în numele guvernului ungar, a spus, că în principiu nu e împotriva plusului pentru trebuințele militare, și în special pentru reforma salariilor ofițerești, dar se provoacă la starea prea împovărată a țării și la situația parlamentului maghiar, care exclude, ca să se primească un buget comun atât de urcat, fără *contraservicii*. Guvernul și parlamentul actual s'au angajat pe timpul de tranziție la susținerea statului quo pe terenul chestiilor comune. O atât de mare oarecare de buget, așadară nu poate fi tratată decât ca un caz extraordinar.

perii albi ai preotului și toată poezia cerească a altarului sărac.

Care n'a ingenunchiat acolo și n'a visat cum se coboară asupra-i dulciile misiuni ale cerului?

Nu căutați bisericii altă podoabă decât pe aceea a frunților plecate și a inimilor ce ard în para iubirii.

Acela care n'a păstrat nimic din amintirea copilăriei, trăiește la picioarele altarului sărac, a murit de mult.

Din biserica smerită cu turla plină de rândunele și împrejur cu cruci de morminte acoperite de răsuri și liliaci, preotul bătrân și cuvios, ca o vedenie dulce coborâtă din niscai icoane sfinte ale măestrilor inspirați, iese smerit, întoarce fața spre altar, se închină și sprijinit în toiag ca un pelerin din vremuri, pleacă acasă pe sub ramuri de tei, ori printre tufe albe de trandafiri.

Casa lui... un adăpost de pace la umbra bisericii.

Preotul se odihnește, visează, cetește o carte, cântă un psalm, udă o floare, se uită în ogor, mângâie oia cea blândă, chiamă păsărelele, muncește, apoi... își ia cartea și toiagul și pleacă fericit, în sat, în parohie, pe câmp, ori în livadă.

Pe unde trece propovăduiește... pace, iubire, odihna săbiilor, visul unui imperiu de liniște.

Când se întoarce din țarină ori din luncă, adună copiii în jurul lui, se odihnește pe lavița săracului și de e la masă, mănâncă cu el din pâinea sfântă a bordeiului și atunci, cerul e acolo.

Ministrul de războiu a cerut timp de cugetare, ca să studieze pe de o parte chestia compensațiilor, amintită de Wekerle, iar pe de alta să încerce în ce mod s'ar putea reduce bugetul.

Darea de consum. Ministrul Wekerle a declarat în ședința comisiunii economice, care a desbătut ieri proiectele transacției, că e foarte greșit s'vonul, că guvernul ar plănui *urcarea dării de consum*. Despre așa ceva poate fi vorba numai la darea după spirt. Dincontră darea după vin și carne, guvernul nu că ar intenționa s'o urce, ci se va îngriji ca trebuințele populației să fie mai ușor satisfăcute. Vom vedea.

Reformele militare. În consiliul comun din Viena, precum e informat ziarul „Die Zeit”, s'au discutat și următoarele chestii: judicatura militară, serviciul militar de doi ani, insigniile și steagurile militare. Se știe, că procedura penală militară e deja reformată într'un proiect, care e terminat deja de mai mult timp, dar nu poate intra în vigoare din cauză, că încă nu s'a rezolvat până acuma chestia limbei. Anume nu sunt încă auditori suficienți, cari să poseadă limba maghiară, pe cari să se bazeze reforma. Polónyi a pregătit un elaborat, care ar fi preparat în timp de 10 ani transformarea. Günther a redus timpul acestei transformări la 4—5 ani. În chestia steagurilor și insigniilor, afară de proiectele lui Széli și Tisza și actualul guvern are un proiect pe biroul Majestății Sale. Toate chestiile acestea, precum și serviciul de doi ani, se nizuiesc cercurile competente să le rezolve definitiv. Numai chestia comanda militare se lasă să fie rezolvată deodată cu urcarea contingentului recruiților. Oare și acum mai pot spera bunii noștri vecini comanda militară maghiară!?

Alegerile în comitat.

Alegerea dela Ciuciu. La alegerea de membrii congregaționali, săvârșită în 24 l. c. în cercul Ciuciului a reușit lista candidaților oficioși, în urma unei presiuni ne-maipomenite.

S'au dat de tot 517 voturi, dintre cari lista națională a întrunit numai 166; o dovadă și asta despre mișelia ce s'a făcut,

Dulce icoană!

Unde sunt maiștrii cari să te viseze?

Amurgul împânzește valea.

Talanga sună. Priveghetoriale cântă.

Pe poteca luncii, în liveze, sub pomii păstrători de cuburi, în liniștea religioasă a serei, preotul se plimbă inspirat cu cartea de rugăciuni în mână; uneori privește cerul, se uită departe peste pânza de aur a câmpului, ascultă gârla, ascultă valea, și pornind încet spre casă, visează...

El vede mereu cerul de foc al Palastinei și pe Christ în gloria lumii, adorat sub palmierii Kedronului, în fluierul păstorilor din Betsaur...

Iată plăcerile lui.

Dar încet, perii îi albesc, se umple de raze în pragul altarului, mâna îi tremură ridicând potirul, glasul lui e stins, dar mișcător, perdele de întuneric i-se lasă peste ochi... moare...

De-asupra mormântului o cruce de piatră, câțiva liliaci sălbatici, un cuib de priveghetorie în tufă și cerul albastru spart în bucățele peste ramurile liliacului.

Biserica îmbătrânește, numele lui e uitat, dar atât cât a trăit ne-a învățat și plecând acolo unde a fost în totdeauna cu sufletul, el și-a împlinit misiunea cerească dată de Isus apostolilor săi, sub palmierul visător din Capernaum.

Gh. D. Mugur.

considerând că cercul Ciuciului e curat românesc.

Iată raportul ce-l avem despre această alegere, dela o persoană vrednică de toată încrederea:

Deja începând cu o săptămână înainte de ziua alegerii, notarii, șraiberii din cancelariile notariale și jandarmii cutreeră comunele amenințând și terorizând poporul.

În comunele, în cari preoțimea și învățătorimea și a îndeplinit chemarea, organele administrative n'au putut presiiona asupra poporului.

Cercul congregațional al Ciuciului îi formează comunele: Cristești, Banești, Bodești, Brusturi, Mermesdi, Leștioara și Leasa (notariatul Banești); Ciuciu, Lazuri, Groși, Magulicea, Vidra, Acuia și Poiana (not. Ciuciu); Talaciu, Budești, Dumbrava, Aciuța, Pleșcuța, Guravăii și Rostoci (not. Pleșcuța). În cerc se aleg totdeauna 5 membri comitatensi. O împărțire dreaptă (?) și aceasta, după părerea domnilor dela comitat.

Joi, 24 l. c. ziua de alegere, deja la 7 ore și jum. dimineața toți alegătorii sosiră în Ciuciu. Cei din notariatul Baneștilor veniră în frunte cu muzica și notarul Suhajda Sándor. Ai noștri se uitau cu scârbă și oarecare compătimire la dânsii, fiind cu toții beți de rachiul puturos dat de cei cari îi aduceau ca boii la jug. E de observat că din notariatul Baneștilor numai comunele Leasa și Leștioara au venit la urnă conduse de vrednicul preot *Alexandru Teaha*, votând cu candidații naționaliști. Laudă i se cuvine dlui Teaha, care n'a cruțat osteneala a cutrieră și alte comune din cerc, instruând și luminând poporul și îndemnându-l să-și dea votul pentru cei de un sânge cu el.

Mișelia s'a făcut chiar la începutul alegerii prin constituirea biroului de alegere fără știrea tuturor alegătorilor. Președintele alegerii dr. Román István, avocat în Halmagiu, care ar trebui să-și ia catrafusele de ducă, dacă nu i-ar da pâinea de toate zilele români, a deschis alegerea la orele 8 și $\frac{3}{4}$ alegându-se bărbați de încredere, fără știrea noastră, niște bețivi din notariatul Baneștilor, oameni fără nici o pricepere. Astfel se respectează dreptatea la alegeri în Ungaria. Știm că alegerile congregaționale se încep precis la orele 9, când președintele e îndatorat a anunța alegătorilor deschiderea alegerii și a-i provoca să aleagă bărbați de încredere. La Ciuciu tocmai aceasta nu s'a făcut, de teamă să nu fie aleși bărbați de încredere oameni de ai noștri.

Cazul cu constituirea biroului de alegere a produs mare indignare în partida noastră, care era în majoritate; și asta i cauza pentruce o parte din alegătorii noștri au votat cu candidații oficioși, știind că cu astfel de bărbați de încredere la nici un caz nu reușam.

Orice protestare din partea noastră în contra acestor abuzuri și nedreptăți a fost zadarnică. Faimosul protopretore Lovich, la toate acestea zimbea numai. Un zimbet, care odată se va schimba în plâns amar.

Alegerea a decurs în cea mai mare agitație, din cauza abuzurilor săvârșite de administrație. Protopretorele, notarii și alți slujbași ai stăpânirii nimicimiceau ședulele noastre și dându-le de-ale-lor îi constrâneau să voteze cu candidații lor. Noi eram opriți de a intra în sala de votare ori cel puțin pe ambitul localului de votare, pe când pădurarii, șumarii și șraiberii de cancelarii aveau intrare liberă, ba chiar permisiunea să împărțească ședule pe față. Dl Nicolae Balta, preot Ciuciu a fost scos cu puterea din sala de votare, în două rânduri. Redactorul nostru responsabil dl Ioan N. Iova, care se află în concediu, a cerut în două rânduri permisiune dela fibirăul să intre în sala de votare, dar nu i-s'a permis.

Foarte scandalos s'a purtat la această alegere notarul român *George Ionescu*, care pe lângă amenințări, înșela alegătorii și-i conducea în sala de votare pe alte uși. Odată prinsese 10 alegători din Ciuciu și-i conducea în sala de votare, ceea ce văzând părintele Nicolae Balta a intrat cu întreaga comună ca să voteze; au fost scoși însă afară cu puterea baionetelor, rămânând înăuntru numai cei zece, prinși cu lațul.

Sub scutul fibirăului și jandarmilor, cari erau în număr de 15, și cei mai de nimic oameni își permiteau a amenința. Astfel dl *Nicolae Magier* înv. în Vidra a fost amenințat cu pumnii și scos cu forța din cancelaria notarială (nu din sala de votare) din partea șraiberului Rusz Béla. Și cu

un asifel de om preoții și învățătorii din notariatul Ciuciului se dimit a fi prieteni »per tu«, iar poporul a-i cără lemne și a-l cinsti cu poame. Inteligența de-acolo ar face bine ca să lucre într'acolo, ca acea viperă să dispară cât mai curând din notariat. Tot aceste le zic referitor și la pădurariul Weisz Aladár. Nu mă pot îndestul mira de pretenția unor oameni cinstiți cu niște vântură-țară, precum și cu jandarmii, ceace încă strică foarte mult oricărei mișcări a noastre.

A înșira toate abuzurile și mișeliile administrației, cu care suntem obișnuiți, nu-s de ajuns coloanele unui ziar.

În comunele, unde preoțimea și învățătorimea nu s'a făcut unealtă în mâinile organelor administrative poporul însă n'a rățăcit.

Comunele cari au votat cu lista noastră sunt următoarele: Leasa, Leștioara, Ciuciu, Lazuri, Magulicea, Groși, Vidra, Acuia, Dumbrava și Rostociu; preoții: Nicolae Budugan (Brusturi), Nic. Balta (Ciuciu), Ioan Coroiu (Lazuri), și Nicolae Sirca (Vidra) și învățătorii Nicolau Magler (Vidra), Ioan Știrbu (Rostoci) și Todor Popovici (Banești).

Toți ceilalți s'au făcut vrednici de osânda neamului, votând cu contrarii, iar alții retrăgându-se dela votare. S'au lăpădat de neam preoții: G. Vușdea (Acuia) și Ioan Sârban (Mermești), învățătorii: Toma Crainic (Ciuciu) George Petrișor (Magulicea), Valeriu Vușdea (Acuia), Petru Magier (Bodești), dându-și voturile pentru unguri. Preoții Nicolau Harduțiu (Aciața), Ioan Farcașiu (Plescuța) și Pavel Harduțiu (Talagiu) au aflat de bine să nu voteze nici decum, ci s'au prezentat la alegere numai să se arate că d-nealor sunt »luptători«.

Printre trădători, cari merită numai rușine, e și primarul din Brusturi, N. Lucaciu, care fusese candidat, dar n'a primit, care comună cu el în frunte a votat cu ungurii. Aste sfaturi le cetești din colicanele ziarului »Tribuna«, bade Lucaciu? Nu ți-e scârbă să prinzi în mână un ziar așa de cinstit, conștiința nu te mustră, când cetești în coloanele lui durelea »noastră«, la care ai contribuit și d-ta și ceilalți tovarăși ai d-tale amintii mai sus.

O să vă căiți lașilor odată.

Bărbați cu autoritate în popor, cari ați putea face mari servicii cauzei naționale, vă faceți uneltele mârșave ale »celor tari«.

Poporul desperat vă strigă cu amărăciune: »luminătorii noștri ne duc la întunerec!«

Nu vom încetă a-i spaia pe cei trădători și infame coade de topor.

Raportor.

Alegerea dela Tauț. Cu un nespun dor am așteptat ziua de 24 Oct. când credeam, că iarăș vom vedea românii cercului acestuia într'o tabără luptând pentru o înălțătoare izbândă națională. Foarte ne-am înșelat însă, căci cu toate, că am început pregătirile de vreme și aproape toate voturile le-am avut, în noaptea din urmă s'au lăpădat de noi și nici c'am cutezat să visăm că oamenii noștri așa scârbos se vor purta. O! voi pozderiiile națiunei românești nu vă temeți de urgia dumnezeiască, când vă veți deșteptă odată, când vă veți deschide ochii cei impaianginiți să primiți lumina cea adevărată, care o revarsă asupra voastră giasul clerului vostru; înțelegeți odată că preoții voștri se luptă pentru delătura-re norului întunecos, care învăluie mintea voastră și pentru deșteptarea voastră.

Lucru dureros, din patru sate curat românești să nu se afle numai 14 oameni cu inimă curată, iar ceilalți vr'o 110 s'au dus ca niște oi cu călbează, fără cap, dar cu rușine de a se uita în fața voturilor românești, cari au format cordon când au sosit ei.

Vrednici de toată lauda sunt preoții George Popovici și candidatul nostru Ioan Körösladányi din Nadăș, Pavel Ana din Tauț, Adrian Muntean din Cresta-Miniș și George Voștinari din Felminiș, asemenea învăț. din Felminiș cu bravul său fiu teol. abs. Modi, precum și proprietarul Em. Hirijiu, cari necunoscând oboseală au cercat din

răspuțeri să ducă la izbândă lista națională cu candidații: Ioan Körösladányi preot în Nadăș, Lisandru Popa, econom Tauț și Mihaiu Pantea econom Felminiș, dar zădarnic, căci ei au luptat cu crucea și nu cu baioneta și așa am rămas în mare minoritate.

Nu desnădăjduim însă, căci aurul prin foc se lămurește, ci să implorăm ajutorul de sus ș'apoi înainte cu Dumnezeu!

Nadăș, 12/25 Oct. 1907. Un alegător.

Alegerile din Cenad.

Ieri, în 27 Oct. s'a făcut în Nădlac alegerea pentru comitat. Au fost aleși naționaliștii: Uroș Pătean, ca român, apoi Stefan Garai și Petru P. Fabri, ca slovaci. Conform pactului ce există și să și respectează — între români și slovaci, românii au avut să aleagă acum numai unul.

Unii dintre fruntașii români s'au purtat slab. Onoare celor cu bărbătească purtare.

Din Bihor.

O întimpinare. Primit spre publicare următoarele:

La învinuirile rădicate asupra mea, în prețuita foaie ce redigiați, de sub nr. 227/1907, pentru căderea candidaților clubului nostru național din Oradea-mare a Prea Stm. dni dr. Ardelean Isaia și Vasiliu Plastin, am onoare a arăta, că eu nu sunt, nici nu pot fi cauza căderii lor.

E drept că eu, în conțelegere cu asesorul consistorial Paul Gavrilite de aici, din esperința noastră de mai mult timp, și mai ales din prevederile noastre ante de alegere cu puține zile, convingându-ne prea deplin, despre aceea, că acești candidați, pe lângă cualificațiunea lor eminentă, și pe lângă populațiunea (? Red) lor de care se bucurau ei la aparență; ca dintre doi membri, — barem unul să fie ales din neamul nostru; am propus și recomandat cunoscuților noștri pe Prea Stm. dn dr. Constantin Pavel, profesor gimnazial în Beiuș, în deplina speranță, că acest mult prețuit dn, fiind născut în Beliu și părinții dânsului fiind în viață, și având cunoștință largă cu toți alegătorii din cercul nostru electoral, dar desclinit posezând dânsul o erudițiune, de care rari se bucură chiar și dintre inimizii noștri, ne va succede a reuși barem cu dânsul.

Durere! nu ne-au succes.

Aceasta nesuccedere nu mi-se poate atribui numai mie unicului, care de 18 ani mă aflu aici între foc și între apă.

Nu numai din mine constă cercul electoral din Beliu, ci suntem mai mulți conducători ai poporului acestuia, dintre care laudatul Nicolau Stan paroh în Archis — după apucăturile sale vulpești de care s'au folosit în toată viața sa — a adus câțiva alegători la Beliu, însă în țedulele care le-au băgat aceia în urnă, a înscris întâi mai în toate, numele candidatului maghiar și în 1/2 parte dr. Ardelean și 1/2 Vasiliu Plastin.

Naționalistul cel mare din Chislaca Simion Leucția paroh, e drept, că s'a prezentat cu o mulțime de alegători; dar dintre aceștia toți au primit țedulă, pe care a fost înscris numele celor doi maghiari cari au reuzat, și predate lor de sumarul dominal de acolo Ioan Moțiu, va să zică acesta conduce parohia dânsului.

Forțările și presiunile de care s'au folosit învingătorii acestei alegeri, pe baza voturilor date de Pavel Vurvan, Iov Lupu, Ioan Bălăgiu și încă alți parohieni ai părintelui Vasiliu Plastin, parohul gr. cat. din loc, las să arăte dânsul ca interesant. Beliu, 28 Octomvrie st. n. 1907. *Georgiu Molnariu*, paroh gr. or. rom.

Cei învinuiți mai sus, vor aveă curajul să desmintă?

Vărsare de sânge între slovaci.

La sfințirea unei biserici jandarmii au împușcat fără milă. 12 morți, 17 răniți.

În comuna slovăcească Cernova jandarmii iar au săvârșit fapte de sălbătăcii, cari vor duce departe vestea despre traiul naționalităților din Țara Ungurească.

Se vede că însuși stăpânirea ține să dea dovezi lumii cât adevăr a grăit marele poet Björnson din Norvegia, care mai zilele trecute ocărise pe Apponyi și pe tovarășii lui dela putere pentru fărădelegile și sălbătăciile ce se întâmplă în țara noastră.

Iată amănunte:

Banii pentru biserica nouă din Cernova i-a adunat preotul slovac Hlinca și afară de aceea poporul își iubea păstorul sufleteș și voia, ca el să sfințiască biserica. Dorința poporului de a-și mângăia preotul, judecat și osândit de șovinismul maghiar fără sațiu, a fost pe deplin dreaptă. Autoritățile au știut de lucrul acesta și prin urmare trebuiau să înconjure ciocnirea dintre popor și jandarmi.

Poporul voia adecă să amâne sfințirea bisericii, care se pusese pe Duminecă. Și astfel nu i-a primit cu osanale pe ceice veneau să sfințească biserica: solgăbirăul Pereszlényi, protopopol Pazurik, preoții Fischer și Kalocsai și 16 jandarmi. Jandarmii, văzând că poporul demonstrează împotriva preoților, au dat salve în aer. Poporul s'a infuriat și a început să arunce cu pietri. Jandarmii, în loc să înconjure vărsarea de sânge, ceace s'ar fi pulut, dacă solgăbirăul ar fi dat comanda de retragere a preoților, au primit poruncă de a da foc. Au rămas moarte 12 persoane, între cari trei femei și o fată de 18 ani. Greu rănite au fost 15 persoane, cari au rămas neputincioase și schilave pe toată viața. Intre acestea se găsec și trei fete.

Solgăbirăul a cerut armată, ca să măcelărească și mai bine poporul. Dela Lócse au sosit 400 infanteriști, iar din Rozsahegy 100 honvezi.

A fost rănit și un jandarm și preotul Fischer. Hlinka, care e acuzat din partea presei maghiare, că el a agitat poporul, se află de mult timp în Praga.

S'a pornit anchetarea acestei grozave barbarii.

Din străinătate.

Destăinuiri. Fostul agent diplomatic bulgar la București și Sofia Nacevici, publică destăinuiri contra fostului prim-ministru bulgar, generalul Petroff.

Din aceste destăinuiri rezultă că Petroff urmărea să declare războiul Turciei, făcându-și iluzia că până în opt zile armata bulgară va fi în Constantinopol.

Nacevici afirmă că la aceasta i-a răspuns:

— Dacă Bulgaria ar declară războiul, n'ar avea de luptat numai cu Turcia, ci și cu România, Serbia și poate chiar Austro Ungaria.

Vizita ministrului Stancioff. »Bulgarskai Tărgovski Vestnik« spune că întâlnirea dintre drul Stancioff și dl Sturdza dovedește relațiunile tot mai amicale dintre cele două state, cari au găsit expresiunea lor lămurită în declarația ce a

Iconostase noi,

precum și renovări după specialitate se execută cu cea mai mare conștientozitate la zidarul de biserici

Schmidt János,

◀ **Budapesta** ▶

● IX. Soroksári utca 40. ●
Fondată la anul 1888. ●

făcut-o drul Stancioff Sobraniei asupra poliției externe bulgare.

»Vossische Zeitung« spune că scopul întreprinderii este o înțelegere asupra chestiei macedonene și a unui pod peste Dunăre care să lege căile ferate române cu cele bulgare. Drul Stancioff s'ar interesa pentru acest plan de 12 ani, de când era agent diplomatic al Bulgariei la București.

»Berliner Lokalanzeiger« scrie: »Acum un an cu ocazia discuției adresei drul Stancioff a spus că »relațiile bulgaro-române sunt foarte amicale și a adăugat: prețuim foarte mult relațiile amicale cu România și ne vom sili să le facem mai strânse și mai durabile«.

Vizita actuală a drului Stancioff la București arată că guvernul s'a apropiat de această țintă și că ambele părți socotesc momentul sosit pentru a da o expresiune concretă amicitiei româno-bulgare.

Cutremurul de pământ din Italia.

Sute de morți. — Orașe în ruină. — Jale mare.

Privitor la cutremurul de pământ din Calabria, care a îngrozit toată lumea, se dau următoarele amănunte:

Cu tot orcanul furios care pricinuieste zilnic noi surpări de pământ, lucrările de salvare urmează fără întrerupere prin companiile de soldați, și din toate părțile țării sosesc în ajutor trupe noi. Cu toate acestea, nu sunt destule pentru a putea scăpa la vreme pe nenorociții, cari mai sunt în viață.

Mulți dintre cei salvați sunt cu corpul schilodit în mod grozav, la cei mai mulți a trebuit să li-se taie o mână, un picior, s'au amândouă.

Patru cincimi din orașul Barca-Leone s'a prăbușit, două sute de oameni au ajuns sub ruine. Cutremurul s'a întâmplat pe lângă cea mai mare furtună. Valurile mării s'au ridicat la o înălțime de necrezut. Prin întunecul des mulți s'au nimit voind să scape, iar alții au pierit în potopul ce se vărsa de pe munți.

Din cauza furtunei sârmele de telegraf s'au stricat, pe străzi nu se mai putea umbla. Cardinalul Portonovo, care voia să meargă în Feruzzano, din cauza grevei a trebuit să rămână în Gerau.

Ministrul de finanțe italian și cei mai mulți delegați ai guvernului călătoreau în Ferruzzano cu trenul. Trenul lor a trebuit să stea în câmpul liber 7 ore, fiindcă valurile mării izbeau calea ferată. Douăzeci de doctori din Calabria, au făcut drumul pe jos și au ajuns primii în Ferruzzano, unde au săvârșit adevărate fapte eroice.

Trupele de salvare sosesc una după alta pe câmpul nenorociei. Din cauza circulației întrerupte de acum, mărimea catastrofei nu se poate încă constata exact. Lucrările de scăpare afară de timpul rău mai sunt îngreunate și prin împrejurarea, că surparea de munți se continuă una după alta și primejduesc viața celor ocupați cu aceste lucrări. Se vede că nici cutremurul n'a încetat de tot, căci Sâmbătă seismograful a anunțat două cutremure mai mici. Se crede, că în Ferruzzano numărul morților nu trece de două sute. *Până acum au scos de sub ruine 65 de cadavre.*

Ministrul de finanțe Lucava continuă a vizita comunele nenorocite prin cutremur și n tot locul ia măsuri în interesul scăpării grabnice.

Admiralul englez din Malta după ce luă la cunoștință catastrofa din Calabria, a trimis vorbă guvernului italian prin consulatul englezesc din Roma, că trimite unul din vapoarele de război, care stă sub comanda lui pe apele Gerane, ca să dea ajutor celor nenorociți prin catastrofă. Guvernul italian și-a arătat mulțumirea tot pe calea ambasadei engleze, pentru bunăvoința admiralului, dar nu-i poate primi ajutorul, fiind comunele nenorocite prea departe de țară.

Împăratul Francisc Iosif și-a arătat pe cale telegrafică părerea de rău față de regele Victor Emanuel.

După telegrame mai noi în Ferruzzano s'au desgropat până acuma 200 de morți de sub ruine. Ieri au scos de sub mine pe o mamă cu copilul de 3 ani, cari erau neatinși.

În decursul lucrărilor de salvare a murit un soldat, căzându-i o grindă pe cap. Aerul e infectat de mirosul de cadavre, așa că soldații ocupați cu lucrările de salvare sunt nevoiți să-și astupe nasurile cu vată carbolizată.

Procesul Moltke-Harden.

Pledoaria acuzării. Gordon luând cuvântul arată ce mare indignare a stârnit în public procesul acesta. E cu atât mai trist că scandalurile acestea se atribuie trupelor de gardă, trupele cele mai de seamă. Cu nici o disciplină nu se va putea repara răul cauzat.

Oratorul arată că termenii cu dublu sens întrebunțați de Harden nu urmărea decât o directă acuzare.

Nu numai noi, ci și cercurile conducătoare și toată presa a putut vedea din aceste articole că Harden n'a voit să vorbească numai de porniri homo-sexuale ci de delictul pedepsit de codul penal.

S'a reproșat clientului meu, că n'a împiedecat ca Lecomte să fie invitat la vânatoare la Liebenburg.

Lipsește însă premisele acestei acuzații. Principele Eulenburg, l'a invitat și pe el între alții.

Se spune că Maj. Sa se lasă a fi influențat de străini.

Toată lumea știe însă că Maj. Sa ia singur hotărârile și nu poate fi vorba de influențe politice.

Apucăturile și caracterul lui Lecomte sunt chestiuni cari îl privesc. Cât timp Lecomte face parte din ambasadă poți avea raporturi cu el.

Cât privește contele Hohenbau am dovedit în deajuns că clientul meu nu știa nimic de dansul.

Ce reiese deci din toate acestea, și ce legătură are perversiunea cu politica? Ar fi admisibil ca cineva să se puie din punctul de vedere că afemeiații sau perversii sunt absolut incapabili pentru politică. Dar dl Harden ca și noi nu se pune din acest punct de vedere.

În articolele sale amintește de Friedrich cel mare, Michel Angelo și alți mari bărbați de stat, arătând că au fost homo-sexuali, lucru ce nu i-a împiedecat însă să fie mari politicieni și artiști. De ce acum animat de sentimente de moralitate găsește că un om sau un altul nu mai poate fi bun în politică din cauza înclinațiilor lui homo-sexuale?

Harden a văzut că nu poate obține căderea prințului Eulenburg prin mijloace politice și a recurs la perversiune.

Odată cu el trebuiau să cadă însă și cei din jurul lui.

Fericită idee! Prințul Bismarck a spus odată că Eulenburg e pederast.

Iată mijlocul. Dar odată cu el trebuie zdruncinată și situația amicilor săi. De aceea trebuie amestecat și contele Moltke. Din fericire atașatul francez Lecomte a fost invitat la o vânatoare la Liebenburg și prezentat împăratului. Apoi vine rândul și contelui Hohenbau care n'are nici un amestec. Vedeți ce fin e lanțul intrigilor! (Harden rîde). Trebuia un cerc care nu există, dar care întărește ideea perversității. Harden pe lângă scopul politic a urmărit și alte scopuri. Cu această ocazie putea reuși să distrugă și pe contele Moltke, față de care era interesat din timpul procesului de divorț.

Cercul a dispărut, nimic n'a mai rămas din el în interes politic. Oii cum ar fi tratată afacerea, insulta tot există. Harden a batjocorit pe clientul meu prin cuvintele: »dulcele«, »amorașul meu«.

Sper că nu vă veți izola de părerea generală, admitând numai punctul de vedere psihic. Analiza psihică nu are de a face nimic aici. D-rul Herschfeld a fost admis numai ca specialist și n'ar putea decât să ne aducă o teorie nouă.

Dacă contele Moltke ar suferi într'adevăr de slăbiciunea ce i-o atribuie Harden, trebuie să remarc, că un comandant care a luptat cu răceală în sânge, la Sedan și la Paris ar ști să se învingă pe sine însuși dacă n'ar fi om complex.

Dau în mâna tribunalului prusian, onoarea clientului meu. Alegeți pedeapsa ce o credeți de cuviință și arătați publicului german că tribunalul e în stare să apere onoarea unui om.

Arătați acum prin serioasa pedeapsă ce o veți da, că un tribunal prusian e în stare să restabilească onoarea pătată a unui om.

Discursul lui Bernstein. Bernstein: Propun achitarea acuzatului și cred că cu aceasta pot termina cuvântarea apărării. — În urma dezbaterilor, cari au avut loc, cred că nimic nu pledează în contra propunerii mele.

Dar trebuie să-mi fac datoria.

Din punct de vedere juridic mă ridic deci în contra acuzării în primul rând pentru că a fost făcută prea târziu și în al doilea rând pentru că de îndată ce s'a dovedit adevărul celor spuse de Harden, acesta nu mai poate fi pedepsit.

Articolul fiind publicat la 16 Martie nu mai poate fi motiv de judecată la o dată atât de târzie.

Adversarii spun că n'au înțeles articolul. Această declarație e un neadevăr.

Bernstein continuă apoi: Reclamantul se ridică în contra scriitorului celebru, care și-a câștigat renumele cu munca timp de 15 ani. Adversarii utilizează în contra lui expresii ca »perfid« și »denunțator«. Eu vorbesc însă de Lecomte ca de un om, care nenorocește copiii. Pe când locuia încă în Munich Lecomte era amic al contelui Moltke.

Reclamantul spune că Lecomte e consilier de legatie și om cu situație. Da, consilier de legatie și corupător de copii!

Treskow se află aci în sală. El știe multe și dacă ar putea vorbi ar spune multe de Lecomte (Treskow zimbește). Dacă reclamantul se simte nevinovat, de ce atunci n'a ridicat acuzarea îndată după apariția primului articol? Și nu numai el ci toți cavalerii: Eulenburg, Moltke, Hohenbau și Lecomte.

Ceialalți 3 se gândeau să acuze; Moltke, el e mai puțin compromis, de el s'a putut spune mai puțin. Parchetul a refuzat să preia acțiunea lui Moltke.

Toți i-au spus: »tranșează singur lucrurile«. Eulenburg nu vrea să depue mărturie, pentru că se teme de legea care condamnă cu închisoare mărturia falsă. Acesta e motivul pentru care nu vrea să apară aci și nu vrea să primească pe martorul Bohard.

Bernstein termină cerând achitarea acuzatului.

Cuvântarea contelui Moltke. Contele Moltke se ridică și declară agitat, că n'ar sta în fața tribunalului, dacă n'ar putea declara în fața oamenilor și a lui Dumnezeu, că e nevinovat.

Nu pricepe de ce i se reproșează, că nu mai e comandant.

— Ca comandant nici n'aș putea apare aci.

Aci sunt acuzat de minciună și perversitate, pe stradă însă sunt salutat și onorat.

Sunt un simplu soldat, nu sunt orator și nici odată nu m'am apărat față de acuzări.

Neg în mod categoric că ar fi existat un ordin secret — asupra revocării mele — în care sunt acuzat de perversitate.

Cât privește faptul că parchetul a refuzat intentarea acțiunii, parchetul voia să evite un scandal, care ar fi ajuns până la scările tronului, dar nu pentru binele patriei.

Ar fi fost cu mult mai bine dacă m'aș fi retras dela începând, renunțând la totul.

Voiam să mă apăr, însă am venit aci numai ca în calitate de soldat, să-mi restabilesc onoarea călcată în picioare. (Se aud în public strigăte: »Bravo, bravo!«)

42 de ani am purtat cu mândrie și cinste haina împăratului, pe care am scos-o numai pentru a putea apărea în fața dv.

Ca soldat n'aș fi putut tolera calomniile și aș fi trebuit să resping atacurile ca un ofițer.

Azi e aniversarea nașterii feldmareșalului Moltke și când trec pe stradă, vânzătorii de ziare anunță rușinea mea.

Când cu ani în urmă feldmareșalul trecea pe stradă era salutat cu urale, mie mi-se spune: »Crucificați-l«.

În asemenea împrejurări, nu puteam apare în uniformă militară.

Sunt recunoscător Maj. Sale, că luându-mi rangul mi-a mijlocit posibilitatea de a-mi apăra aici onoarea.

Declar din nou, că dacă tribunalul m'ar fi ascultat ca martor, aș fi spus că nu știu nimic de Hohenbau și Eulenburg, întru cât privește homosexualitatea ce li-se impută.

42 de ani am purtat cu mândrie haina împărătească și nimeni n'a putut spune ceva rău de mine. Domnul acesta a reușit să-mi păteze onoarea.

Am încredere în tribunalul prusian că va ști să îmi restabilească onoare.

După contele Moltke a vorbit Maximilian Harden, respingând acușările ce i-s'au adus.

Președintele face apoi rezumatul desbaterilor anunțând continuarea pe Marți.

Sentița se va da Marți.

Cu toată splendidă pledoarie a lui Bernstein discursul contelui Moltke a impresionat adânc pe judecători și public, cari par a fi contra un Harden.

Se crede că Harden va fi condamnat.

Din România.

Congresul agronomilor. (Ședința de deschidere). Societatea agronomică din Capitală a convocat pe absolvenții școalelor de agricultură din țară la un congres, spre a discuta diferite chestii privitoare la economia națională, învățământul agricol și economia vitelor.

Congresul s'a deschis în sala Ateneului. Au asistat aproape 50 de congresiști.

Au asistat la această ședință și d-nii Ion Kallinderu, președinte de onoare al congresului; Colibășianu, mare proprietar, Băicoianu; dr. Angelescu, deputat, Christu Negoescu; S. P. Radian; Drușu, inspector al învățământului agricol; Popovici Lupa; B. S. Moga și mulți alți profesori ai școalelor de agricultură.

Biuroul se compune din d-nii S. P. Radian, președinte; Moga, vicepreședinte; Teodorian Grabowski, secretar și Roziade, membru.

Ședințele congresului agronomic au continuat apoi la școala de arte și meserii.

Dl Theodor Cartianu anunță că viitorul congres va avea loc la Strihareț în toamna anului 1908.

Dl inginer Cordea ținu o lungă dizertație asupra nevoilor țăranului, propunând multe și bogate soluțiuni, din care legiuitorul n'are decât să aleagă.

Dl profesor Popovici-Lupa ia cuvântul pentru a desvoltă o interesantă conferință despre învățământul agricol. D-sa propune reforme pentru organizarea învățământului agricol ambulant, pentru introducerea acestui învățământ în școlile rurale și în armată.

D-sa face apoi critica sistemului actual de organizare a școalelor de agricultură arătând îmbunătățirile ce trebuiesc făcute, și cerând ca un colorar introducerea învățământului elementar de agricultură în licee și universități.

În această chestiune vorbește și dl Radianu, președintele congresului.

Dl Christu Negoescu își comunică, cu mult entuziasm, impresiile simțite astăvară în Elveția. Vorbește de organizarea țăranimei, de încercările făcute pentru cultura ei și arată ce li-s'ar putea împrumuta pentru trebuințele noastre.

Ședința se ridică la orele 12, anunțându-se cealaltă pentru după amiază.

Incendiu de păduri. Din mai multe județe de munte sosesc știri despre incendii de păduri. Astfel se anunță că au ars părți din pădurile din munții Pălăniș, Teherău, Monteoru, Găidești, din județul Buzău, Slănic și Berzunți, din jud. Bacău, Clăbucitu, Azugei, din jud. Prahova și altele.

Acest fenomen se întâmplă foarte des, pretutindeni, în timpuri de secetă ca acum. Dela focurile cari se fac de obicei, prin poiene mai ales acum că timpul s'a răcit, — incendiurile se propagă cu înlesnire prin frunzele foarte uscate din pricina lipsei de ploaie.

Nu se confirmă știrile răspândite că incendiile ar fi fost puse.

Pretutindeni autoritățile administrative și silvice au luat cele mai intensive grabnice măsuri pentru localizarea incendiilor.

Revista ziarelor.

»Budapesti Hirlap«, ocupându-se în articolul prim de astăzi de cazul dela Cernova scrie între altele:

Cel mai îngrozitor lucru este însă, că aceasta nelegiuire (nu crima jandarmilor, ci pornirea celor morți, *N. Trib.*) se îndeplinește în numele lui Dumnezeu, în legătură cu biserica, sub scutul religiunii. Pentru că e deja lucru clar, că toate naționalitățile noastre sunt prostite, nu cu chestii naționale, de rasă, ori economice (!?). Față cu acestea poporul naiv nu e accesibil. Cu religiunea, cu biserica le duc în prăpastie. Doară și la valahii numai acolo e succes național și numai acolo ajunge lucrul la sânge unde popa stă în fruntea agitației. Astfel glăsuște agitația: ne iau legea, ne lipsesc de limba bisericeii. Și jură poporul pe crucifix, că va sta lângă agitator (!??).

Ce știe acel biet popor, că preotul său minte, că preotul face serviciu necinstit străinilor, că preotul său lucrează în propriul interes, pentru propriul buzunar. Încă îi crede preotului — nu știu până când — și iată, merge la beltoare.

Poporului slovac, ori valah, ori... nema-ghiar peste tot, nu-i e permis cu alte cuvinte să pretindă drepturile sale, căci dacă face acest lucru — se trezeste, că-i vin acasă (nu trebuie să meargă el) belitorii, și-i varsă fără de milă sângele. Poporul e de vină, nu ceice dau poruncă barbară jandarmilor, și nu jandarmii setoși de sânge nema-ghiar!?

Înainte lui Dumnezeu, continuă pomenitul ziar fățarnic, Hlinka și agitatorii sunt responsabili pentru sângele vărsat. Noi facem pe guvernul responsabil. (Și noi! *N. Trib.*) Acela e responsabil de viața poporului, căruia îi e încredută țara, națiunea, soarta poporului! (Foarte adevărat! *N. Trib.*) Guvernul, care și după cele experiate va mai suferi agitațiunea (vărsarea de sânge, zicem noi), care are loc între naționalitățile Ungariei, acela ar trebui să-i negăm și dreptul și puțința, să guverneze națiuni.

Îi stă la dispoziție (guvernului) administrația, justiția, legislația, toată forța statului. Celce nu poate apăra prin acestea pe singuratici, sale și ținuturi (de vandalismul jandarmilor, complectăm noi), acela nu voiască să guverneze națiune și țară. Nu e timp de pierdut.

În Bohemia se face mare agitație cu participarea tribunilor slovaci din Ungaria. *Nici unul dintre aceștia să nu mai poată intra în țară neatînși!* (Dați-le la mir, Domnule. Trimiteți jandarmi, să-i întimpine la graniță!) Ceica pun în linie de bătaie pe Björnsterne Björnsonii, seducându-i, în contra patriei lor, în contra acestei națiuni: să-și ia răsplata acasă, dacă îndrăznesc să se mai întoarcă. Pentru că dacă stărei asesteia de lucruri nu-i vom pune capăt, pe dreptul cade asupra noastră odiul astorfel de epizoade (mici epizoade de tot: Aleșd, Pánade, Pecica, Cernova, etc. etc. *N. Trib.*) sângeroase și pierderea morală pe urma lor în fața lumii întregi.

Cu alte cuvinte: trebuie înăbușit adevărul, minciuna trebuie susținută și pe mai departe, dacă este, ca stăpânitorii acestei țări să nu se facă de rușine înaintea lumii.

Numai cât în ziua de azi cu greu va succede o asemenea operațiune.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 29 Octomvrie. n. 1907.

— **Avansare.** Noemvreele și-a adus bucuriile sale de avansare în armată. Această bucurie a adus-o și distinsului soldat, dl Silviu Herbay, care a înaintat la rangul de vice-colonel. Înaintarea l-a aflat în Arad, unde de prezent se află în concediu. Ami-

cii și stimătorii dlui colonel au grăbit să-l felicite și să-i facă societate la o plăcută convenire socială. Ne asociem la bucuria generală ce a produs această avansare.

— La regimentul de infanterie 33 din loc a fost avansat numai un ofițer, sublocotenentul român Ambrosiu Păcurariu, la gradul de locotenent.

— **Procesul dlui dr. I. Gall.** Comitetul congresual al bisericii sârbești din Carloveț a fost intentat proces Ilustrității Sale dlui dr. Iosif Gall, membru în casa magnaților, pentru nimicirea testamentului fericitei sale soții, născuta Cat. Agora și predarea lăsamântului decedatei în proprietatea bisericii sârbești. Joi a adus sentița tribunalul regesc din Timișoara în acest proces, respingând acțiunea sârbilor și judecându-i la purtarea cheltuelilor de proces. Avocatul dlui dr. I. Gall a fost dl dr. Emii Babeș din Budapesta.

— **Starea M. Sale împăratului.** Se telefonează din Viena: M. Sa împăratul se apropie tot mai mult de vindecare. Împăratul s'a deșteptat dimineața la orele 5 și și-a luat dejunul cu mare poftă. Dimineața a asistat la serviciul divin ținut în noul cabinet de lucru în fața unui altar portativ. Episcopul Maier a ținut serviciu. Înainte de masă și-a petrecut vremea la biuro, după prânz la ora 1 și jumătate s'a plimbat pe coridor. Tusea aproape i-a încetat prin inhalatiunile cu apă sărată. Ziua întregă M. Sa s'a simțit bine.

— **Procesul Hajdu-Lengyel.** Funcționarul dela oficiul contabilității de stat, Hajdu Gyula, precum își vor aduce de sigur aminte cetitorii noștri, în Februarie anul curent a luat din oficiu mai multe acte, referitoare la subvențiile, pe cari le dă guvernul ziarelor ungurești, și i-le-a predat deputatului și ziaristului Lengyel, care le-a fotografiat și le-a publicat în ziarul »A nap«, făcând mare senzație. Hajdu a fost pus sub acuză pentru violarea secretului oficios, iar Lengyel în calitate de complice. Pertractarea acestui proces s'a început ieri, ascultându-se acuzații și mai mulți martori. Pertractarea, față de care publicul din Budapesta dovedește un deosebit interes, se continuă.

— **Instalare.** Ieri, Duminecă — scrie »Telegraful« — s'a făcut cu solemnitatea cuvenită instalarea dlui dr. Frid. Teutsch în scaunul și demnitatea de episcop al bisericii săsești din Ardeal.

— **Timpul.** În partea de apus a Europei e mare presiune de aer, al cărei minium e pe oceanul Atlantic. Centrul acestei presiuni e la Nord-ost.

În partea de răsărit a Europei timpul e uscat, la apus e mai mult înorat și în unele locuri torente de ploaie. În Italia au fost ploi mari. În țara noastră în zilele din urmă au fost ploi în partea de apus și în comitatele de dincolo de Drava. Ieri și alaltăieri și la noi au fost ploi nefsemnate. Temperatura în toată țara e cu 4° C mai mult ca normal; maximul: în Esec 22° C. și minimul: în Bod 1° C.

Se poate aștepta timp moale, la apus cu ploaie.

— **Caz de moarte.** Familia dlui dr. Ilie Precupaș, avocat în Arad a avut durerea să piardă pe adoratul fiu *Frideric*, care a încetat din viață, după scurte, dar grele suferințe în etate de 5 ani, luni în 28 Oct. n. în clinica »Stefania« din Budapesta. Rămășițele pământești ale scumpului defunct au fost înmormântate în 29 l. c. la orele 3 d. a. în cimiterul Kerepes din Budapesta. Fie-i somnul lin.

Trimitem întristatei familii condoleanțele noastre.

— **Călătoria perechei regale spaniole.** Se telegrafiază din San Sebastian: Perechea regală spaniolă împreună cu prințul de Austria a sosit aici alaltăieri înainte de prânz și la orele 11 și 1/2 noaptea a plecat spre Paris. În partea de sud a Franciei, toate liniile ferate sunt păzite de gardă. După cum se telegrafiază din Paris, perechea

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás maeștru de monumente și pietre de cimitir.

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de mormânt magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatok.

regală a Spaniei a sosit ieri acolo. Înainte de prânz regele a făcut vizită la prezidentul Falliere, la care întâlnire a fost de față și cei doi miniștrii de externe.

Seara a fost dîneu în palatul Elysée, dat în onoarea perechei regale.

Din Madrid se telegrafiază: »Epoca« semioficioasă scrie: Se vede că e hotărîtă călătoria perechei regale a Spaniei la Viena și se poate considera ca fapt. Perechea regală după ce va vizita Londra, în 25—29 Noemvrie, va vizita și curtea din Viena.

— **Fratele lui Wöfling.** După ziarele din Paris principele Henric, cel mai tânăr fiu al marelui duce de Toscana, fratele lui Leopold Wöfling voește să abdică de rang. Principele trăește în München, unde se perfecționează în pictură și de aci înainte voește să trăiască numai pentru artă.

Referitor la această știre din Viena se vestesc următoarele: Principele Henric Ferdinand, care e un pictor talentat, nici odată n'a fost încântat de viața dela curte, și numai în cazuri foarte rare luă parte la câte un bal de curte, sau la servicii divine fastive. Principele al cărui exterior seamănă mult cu Ioan Orth, și care e foarte inteligent, e fără prejudeții, trăește numai pentru artă, și dacă ar abdice de rangul de prinț, nu se poate aduce în legătură cu nici o chestie de amor.

— **Marele duce de Toscana e pe moarte.** Se telegrafiază dîn Salzburg, că marele duce de Toscana, care de câteva zile e bolnav, alaltăieri a fost împărțit. Marele duce Ferdinand IV, care se trage din dinastia Habsburg și a cărui țară la 1860 a fost unită cu Italia, e de 72 de ani și trăește definitiv în Salzburg. Soția lui e Alia Bourbon, principesa de Parma. Au două copii, între ei, Louisa — cortsă Montignoso și Leopold Ferdinand — Leopold Wöfling.

— **Universitari ruși executați.** Se vestește din Moscva, că alaltăieri au fost executați studenții, cari au fost condamnați la moarte pentru că au furat din cassa muzeului de agricultură. Studenții universitari au ținut o adunare de protest, cu care ocazie poliția a deținut mai mulți studenți.

— **Ars de viu.** George Henci, econom din Gurba se ducea cu carul încărcat de fân la câmp. În car eră și băiatul lui de trei ani. Pe drumul de țară se deduse jos din car, ca să îndrepteze hamurile cailor. Între acestea băiatul luă chibrite din buzunar și le aprinse pe rând. Fânul uscat din car se aprinse într'un minut, și tot carul luă foc iar nenorocitul băiat își găsi moartea în flăcări, în fața tatălui său.

— **Perechea Toselli și principesa Monica.** Din Florenza se vestise că d-na Toselli își va duce fetița, pe principesa Pia Monica la Milano, unde o va preda bărbatului de încredere al curții saxone. Dar Toselli a declarat unui ziarist că această veste nu e adevărată, căci nu e încă terminată chestia principesei.

Toselli a spus cum s'a cunoscut cu cortsă Montignoso.

— Un profesor de cant m'a prezentat ei și imediat s'a deșteptat o vie simpatie între noi, care în curând a devenit un sentiment adânc. Deja cu ocazia primei întâlniri am avut presentimentul, că princesa va deveni soția mea. Iată istoricul căsătoriei noastre. Tot ce a apărut în ziare sunt combinații.

D-na Toselli în decursul conversației făcu amintire că cel prezent e ocupată cu scrierea memoriilor ei, pe cari le destinează copiilor ei. Un editor englez a promis d'nei Toselli pentru dreptul de edare al memoriilor 300,000 de lire.

— **Fața fragedă și mâna albă** este de cea mai mare importanță pentru frumsețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au adevărat ca adevărat bune în contra pișturilor, petelor de ficat, coșuri, miteseri, roșeața mânilor. Dă feții și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comandă la singurul preparator: Tó-nay Imre și W a c h s m a n n Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

Ultime informațiuni.

— Ședința dela 29 c. —

Naționaliștii în luptă. — Croații alături. — Wekerle răspunde. — Scandal mare.

La ședința de azi au luat parte deputații dr. N. Oncu, dr. Mihali, dr. Pop, dr. Vlad, dr. Lucaciu, Brediceanu, Novac și Demian, apoi Polyt, Hodja și Mrksici.

Discuția a deschis-o dr. *Mihali*, care în numele clubului naționalităților combate proiectul de indemnizare și arată că de 18 luni guvernul întârzie să vină cu ceea ce țara întreagă cere de mult și urgent: *sufragiul universal* (ovațiuni pe băncile naționalităților). Se plânge de restringerea libertății cuvântului chiar în parlament, unde un naționalist a fost dat afară și comisia de imunitate întârzie să cerceteze cazul și să vină cu rezultatul în dietă. Arată cum actuala stăpânire consideră de trădători de patrie pe toți câți nu țin cu coaliția.

Critică aspru situația financiară de care respunzător e guvernul. **Amintește de înfiorătorul caz dela Cernova, unde administrația a făcut măcel oribil între slovaci.** Și — spune — tot poporul oprimat este dat în judecată. Temnițele sunt pline de naționaliști! **Justiția ea însuși nu se știe emancipa de influența curentului politic destructiv.**

Combate maghiarizarea cu argumente foarte obiective.

Croatul *Supillo* de asemeni combate regimul maghiar.

Wekerle răspunde între altele că nici într'o țară din lume naționalitățile n'au atâtea libertăți ca în Ungaria.

Naționaliștii protestează indignați. *Wekerle* trebuie să se oprească mai multe minute, căci naționaliștii îl înfundă pentru minciuna mare ce spuse.

Brediceanu i-a strigat: În Austria da, sunt libertăți, dar la noi nu.

Wekerle continuând îndrăznește să critice libertățile din România.

Dr. Vlad ține apoi o vorbire lungă și documentată, aplaudat călduros de naționalități.

Clubul naționalităților. Clubul naționalităților a avut astară la 5 ore întrunire, la care s'a desbatut ținuta partidului național față cu proiectul de indemnitate. Au decis, ca să ia parte în discuția proiectului, iar ținuta partidului va fi reprezentată prin președintele clubului, dr. Teodor *Mihali*, prezentând un proiect de rezoluție. Clubul naționalităților va mai avea săptămâna aceasta o întrunire, căci aseară au lipsit mulți deputați.

Concert, petreceri.

Curatoratul bisericii române gr.-cat. din Șomcuța-mare invită la actul sfințirii biserică de nou pictată, care va avea loc în 3 Nov. st. n. a. c. la 10 ore a. m. După actul sfințirii la 1 oră va fi banchet. Prețul de persoană 3 cor.

Tot cu aceasta ocaziune Reuniunea de cântări a plugarilor români din loc va aranja concert cu concursul corului din Ardușad, care se va începe la 6 ore seara. După concert petrecere cu joc.

Dela judecătorii.

Un proces criminal de compătimit. Sau cum se fac românii clujeni de răs străinilor. Joi în 24 Oct. s'a pertractat la tabla reg. din Cluj ca for apelativ un proces criminal urzit de direcțiunea inst. »Economul« contra dlui B. Podoabă. Procesul acesta reieptat de forul prim a fost prea lung tractat în foaia maghiară »Előre« și autorii lui aspru batjocoriți din partea iuctului. Tabla reg. s'a convins că autorul lui este fanfaronul nostru național, dr. Amos Frâncu. El și cu cassarul V. Pop au fost gata să pună jurământ, că actul trimis de ei dlui Podoabă nu a existat nicidecum. Advocatul institutului, dr. Poruț, intenționat ori din nebagare de seamă l-a produs înaintea tablei și așa s'a constatat că Frâncu și soții au pornit procesul cu rea credință. A și fost apostrofată foarte aspru direcțiunea din partea apărătorului directorului inculpat, iar Frâncu demascat până la greață. Tabla după o scurtă consultare a aprobat sentința forului prim. Procurorul s'a declarat mulțumit, avocatul inst. dr. Poruț a insinuat recurs la Curie dar nu s'a admis, fiind cererea contra procedurii. A cerut liquidarea alor 600 cor. ca spese procesuale. A rămas să i-le plătească institutul. Dl Podoabă numai atât a zis: »Nu sunt vinovat în ceea ce mi-se impută, sunt vinovat însă în aceea, că am conclucat la aducerea la Cluj a lui Frâncu și Dăianu și am intrat în societatea aceasta de nimica. Pentru aceasta mă rog să fiu judecat la închisoare pe viață«. (În sală ilaritate).

Ziarele maghiare își bat joc de români. Frâncu și Dăianu nici acum nu cutează a umbla liberi pe afară, ci au caleasa închisă de frica sbiciului ziaristului maghiar, care-i pândeste pe străzi. Oare dlui Podoabă cine-i va plăti vre-o 800 cor. ce trebuie să-i dea apărătorului său? O societate morală cum e »Economul« nu se cuvine să-l lase dăunat.

Nu s'ar găsi oare mijloace să se curme odată starea cea de nesuferit ce dăinuiește în Cluj? Unde-i înțeleptul să ne arate ca'ea?

Corespondentul.

Economie.

Bursa de mărfuri și cfecte din Budapesta.

Budapesta, 29 Oct. 1907.

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Oct. (100 klg.)	23.78—23.80
Secară pe Oct.	22.4—22.60
Ovăs pe Oct.	15.80—15.86
Cucuruz pe Mai 1908	14.16—14.18

INCHEEREA la 4 ORE :

Grâu pe Octomb.	23.38—23.40
Secară pe Oct.	22.40—22.50
Ovăs pe Oct.	15.88—15.94
Cucuruz pe Maiu 1908	14.12—14.14

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul :

Grâu			
De Tisa — — — —	23 K. 65—23 K. 05	fi	
Din comitatul Albei —	23 » 75—24 » 15 »		
De Pesta — — — —	23 » 75—24 » 15 »		
Bănățenesc — — — —	23 » 60—24 » — »		
De Bacica — — — —	23 » 75—24 » 15 »		
Săcară — — — —	22 » 05—22 » 30 »		
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 » 80—16 » 80 »		
» de cvalitatea II —	15 » 60—15 » 80 »		
Ovăs » » I — — — —	» — — — — » — »		
» » » II — — — —	» — — — — » — »		
Cucuruz vechiu — — — —	» — — — — » — »		
» nou — — — —	14 » 35—14 » 50 »		

Poșta Administrației.

Vasile Cosma, Nicula. Se poate publica. Pentru abonamentul restant așteptăm și fără interese.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichiu.

In 10/23 Octomvrie

Miercuri noaptea a pierit (s'a perdut) un cal șergaciu (galbinu) cu steauă albă în frunte, calul va fi de 4 ani la primăvară.

Cine a găsit calul să binevoiască a da de știre comunei Șiria (Világos).

George Bendorfean

pictor de biserici și auritor

Sibiu, Kermansplatz 3 (lângă cazarma cea mare).

Primește pictarea a tot felul de frescuri ornamentare în ori ce stil, pictarea icoanelor dela altar, tot felul de marmorare.

Mai departe primește renovarea altarelor vechi, a amvonurilor și cristelnițelor, și aurirea lor.

La dorință se trimite o listă de prețuri; și pentru stabilirea lucrului se angajază cu plăcere să meargă ori unde pe cheltuiala proprie.

— Garantează pentru trăinicia lucrului. —

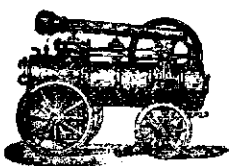
Szatmáry Mihály

MESTER DE CAZANE

Szeged, strada Pille nr. 25.

Intreprindere atât în loc cât și în provincie tot felul de reparări de cazane, mașini și locomobile la moare de aburi și fabricii de șpirt. Aceste le efectuește cu prețuri favorabile și pe lângă garanție.

La chemare prin scris, vin în persoană ori și unde.

Haltenberger Béla,

văpsitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

◆◆◆ KASSA. ◆◆◆

Se curăță sau se vâpșește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele decolorate, se vâpșesc într'o culoare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

In casuri de doliu, se vâpșesc imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poate de repede și punctual pe postă și în provincie.

Odăjdii bisericești, brodăriile se curăță frumos și multă îngrijire.

Cea mai mare și mai ieftină firmă de grădinărit din țară.

200,000 bucăți de ultoi de vie, 200,000 bucăți riparia, 100,000 bucăți pomi frumoși cu coroană, 200,000 bucăți trandafiri nobili, 100,000 bucăți arbori de lux și cireși de lux se pot căpăta cu un preț fabulos de ieftin, catalog de specii și prețuri se trimit gratuit și porto franco — firma

Váradvelencei műkertészeti és rózsatelep Nagyváradon.

Rugăm a observa firma!**Cumpăr**

cu prețul cel mai ridicat și vând dela domni haine bărbătești folosite, blăni de călătorie, mobile folosite, casse „Wertheim“, dulap de gheață, unelte de călărit, hamuri, puști și fere vechi, precum și metaluri ori cât de mari și mici.

Tot aci se poate găsi dela licitație luate, 500 bucăți de stofă fină pentru haine cu 5 și 6 fiorini pentru un costum.

Localul prăvăliei mele din Maiu este strada Asztalos Sándor (casa Grabner). Prăvălia de mobile se află pe Árpád-tér nr. 5 în colț (în casa bisericii izraelite)

După dorință merg și acasă și în provincie chemat print'o carte poștala.

Cu toată stima IULIU HERZFELD.

Contra boalelor de plumâni

a tusei, răgușelei, laringitei, se recomandă: pilulele Frankl (sulfolquaiac pil.) experimentate de medici. — Și bolnavul cel mai gingaș le ia cu plăcere.

Prețul unei cutii mare 2 cor. 40 fl.

Se găsește în farmacia:

Frankl Anta Szeged,
Felsőváros 20.

Preparațiuni de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás fürdő

noi aranjamente

expediază în afară de cartel o cantitate ori cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

natural, chemic, din isvorul de acid-carbonic din băile Buziás, pentru prepararea apei gazoasă (soda) pentru restauratori și alte scopuri industriale.

Nu se poate confunda cu acidul-carbonic artificial care e mai fără spor. ● Serviciu de încredere, conștințios!

Ape minerale și medicale de Buziás

in sticle de 1 și de 1/2 litre.

Au un efect neîntrecut pentru boale de inimă, rimich și beșică.

Apă de masă de prima calitate!

Lămuriri servește cu plăcere:

„Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn“.

Adresa telegrafică: Muschong, Buziásfürdő. — Telef-interurb. 18.

Fempel E. Pancsova.

Expediază tot felul de mașini originale de prima calitate, d. e.: garnituri de îmblătit, ciure, grape, tăietori de tului, mașini de sfărâmat, teasc de struguri, ș. a., ș. a.

Mai departe își recomandă magazinul cu **biciclete** cea mai bună fabricație, și **mașini de cusut**, precum și tot felul de părți alcătuitoare de biciclete și mașini de cusut.

Singurul reprezentant al mașinei de spălat **JOHNS.**

In atelierul meu aranjat cu putere motorică primesc pentru reparațiuni tot felul de mașini originale, precum și mașini de cusut cu prețurile cele mai moderate.

GEORG DÉCSI

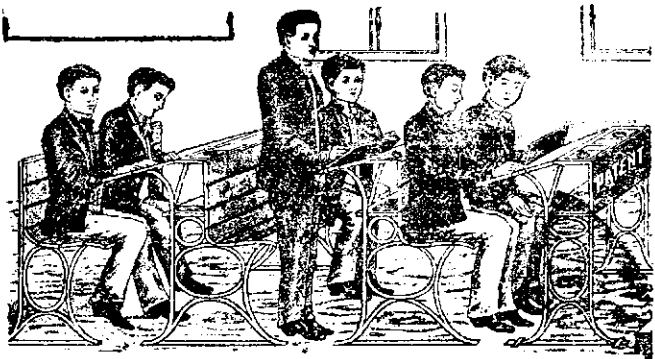
măiestru de instrumente muzicale Sibiu

str. Ounei Nr. 10.

Magazin de tot felul de instrumente muzicale, depozit bogat de cele mai bune coarde.

Primește și execută prompt tot felul de comande din provincie, precum reparaază bine și ieftin orice luerare ce aparține acestei ramuri.

Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
 și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
 și mobilarea lo-
cuințelor, hotele-
lor, spitalelor și

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

—Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.—

AU SOSIT

cele mai frumoase și mai moderne

noutăți de toamnă

în stofe, precum și flanele și bar-

cheturi de spălat

modelele cele mai noi și asortiment bogat, cari se găsesc numai la mine cu prețurile cele mai favorabile.

Pânză și șifon

asemenea în calitatea cea mai bună. O cumpăratură de probă poate convinge pe ori și cine, că numai la mine se poate târgui bine și ieftin.

Solicita părtinirea binevoitoare:

George Jancovici

ARAD, strada Forray nr. 2.

(casa Lukácsy).

ȘCOALA DE POMI ȘI TRANDAFIRI a lui

Szabó István

UJ-SZEGED, Főfasor nr. 35.

Recomandă cam 140,000 bucăți de 1, 2, 3 și 4 ani, altoi inabilitați de meri, peri, gutoi, naspolya, cireși, vișini, cași și perseci, așa mai departe pruni și ringloți, în ecsemplare frumoasă și drepte, cu rădăcină sănătoasă.

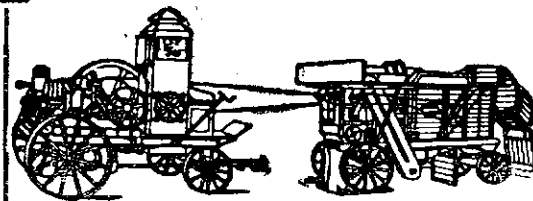
— Pomii se pot comanda în tulpini mici, semi-mici și înalți. —

Prețul: 100 bucăți 40—60 cor. ecsemplare înalte pentru alu 100 bucăți 70—80 cor.

Trandafiri înalți, din pământ liber, diferite soiuri, 80—200 fil. Tufe de trandafiri nobilitați din rădăcină, din pământ liber ecsemplare frumoase, tari de soiurile cele mai bune bucata: 40—50 fil. — Trandafiri cari se urcă „Crimson Rambler“, în lungime 1—2 metri prețul unui ecsemplar 40—60 fil. — Teiu cu frunze mari, ecsemplare tari bucata 2 cor. — Pomii selbatici 500,000 bucăți, cei mai mulți transplantați, Se pot comanda meri, peri, Pronus Mirabolan, Pronus Mahalék, perseci de toamnă și galbeni, 1000 de bucăți 10—30 cor.

Mare asortiment de salerămii rotunzi și piramidați. Thuja Compacta și Piramidalis depozit mare în preț ieftin.

Vă rugăm să cereți catalog de nume și prețuri îl trimit gratuit.

SCHMIDT FRIGYES és TÁRSA.

Atelier de repararea mașinelor și de lăcătușerie, provăzut cu putere electrică.

Nagyvárad, Hattyu-utca nr. 2.

Pregătim tot felul de lucrări, cari se țin de branșa noastră; astfel de exemplu: Lumini electrice, porți de pompă, îngrădiri la bolte de morți și orice lucrări de relief și gustos mod. Prețim apoi și reparăm și provedim din nou: tot felul de mașini de economie, instrumente de economie, instrumente de aranjamente de moară, Transmissiuni, mașini de vapor, etc. Acestea din urmă, ca măiestri mașiniști, ce luăm pe răspunderea noastră.

Mai ales punem mare pond pe îmbunătățirea mașinelor de tipografie și mutarea tipografiilor, fiindcă SCHMIDT FRIGYES, membrul firmei, a servit 14 ani de-a rândul în fabrica de mașini alni Wörner J. és Társa din Bpesta.

Weiszfeiler Sándor, blănar de lux.

Brassó, str. Kapu nr. 46.

Prăvălie exclusivă de blănuri preparate proprii în mic și mare.

Ține în magazin: Boauri (manșoane, manșete, bunzi, saci de picioare, paltoane scurte, căuist de pele și de stofă asortiment bogat.

— Se primesc comande, transformări, și reparaturi. —

Comandele din provincie se săvârșesc repede și prompt.

Bunzi de călătorit sau de picioare,

ile dau împrumut; blănille cumpărate la mine

— se curăță gratuit. —

Prima fabrică de mobile de fier în Ardeal!

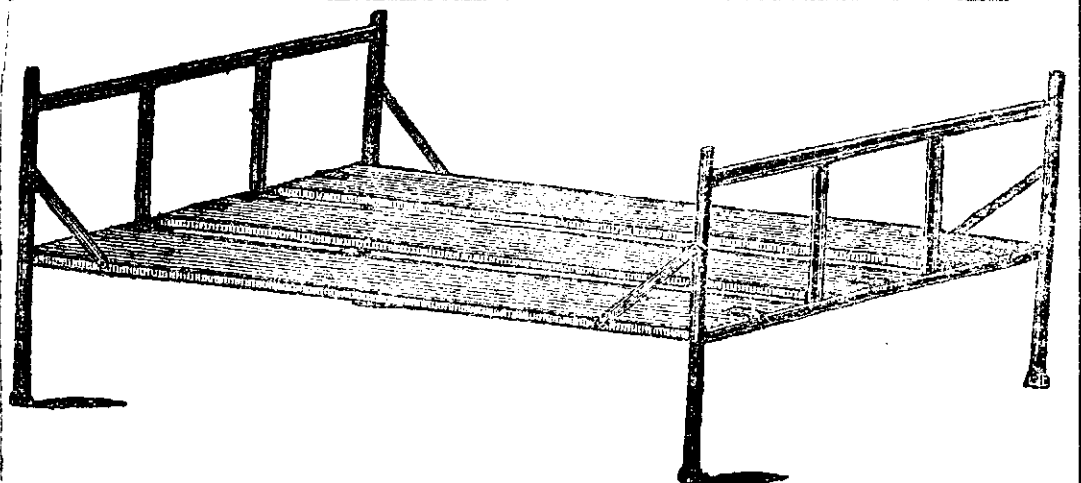
Mihájlovits György Lajos

Kolozsvár, Unio-utca 21.

Săvârșește tot felul de lucruri ce intră în specia aceasta, precum: lavalouri, paturi, dulapuri de noapte, paturi de copii, somiere de sîrmă de oțel, paturi tapetate de închis, culiere de haine, mobilă în parte de fier, coșuri de lemne, ținătoare de cărbuni, cu poleială în diferite colori și executare de lux. Mai departe montare de casarme, locuințe de pompieri, spitale, internate, școli, institute, cafenele și restaurante. Mese, bănci și scaune de grădină.

Recomandând industria mea specială și bine aranjată, rog totodată pe or. or. public pentru binevoitoarele comande.

SPECIALITAȚI: somiere de sîrmă de oțel, etc. etc. fac după măsură ieftin și curând.

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nrul de Duminecă
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrisurile nu se în-
apoiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Țara teroarei politice.

(*) Luând ieri cuvântul în dietă pentru a vesteji cu întreaga sa putere vărsarea de sânge dela Cernova, președintele clubului național român dr. T. Mihali a arătat *teroarea politică* ce se exercită din partea stăpânirii asupra naționalităților din Țara Ungurească.

Așa e. Cei dela stăpânire și-au pus gând să ne înfrice. De aceea nu este luptător mai de seamă național, împotriva căruia procurorii să nu fi pus totul în mișcare... Și vorba d-lui Mihali: *temnițele gem de scriitorii politici români, sârbi și slovaci.*

Ceeace s'a întâmplat însă Duminecă la Cernova, între, slovaci, a întrecut chiar mișelia dela Pánade și Pecica, și se poate asemăna numai cu măcelul d'acum trei ani întâmplat la Aleșd, unde jandarmii au împușcat 30 români.

Vărsarea de sânge dela Cernova este cu atât mai înfiorătoare, cu cât s'a întâmplat pentru credința în Dumnezeu și dragostea către slugitorul altarului. Biserica ridicată în urma oboselilor preotului slovac Hlinka, credincioșii de acolo au vrut s'o sfințească Hlinka, osândit la temniță în lupta națională ce poartă. Au rugat în privința asta și pe episcopul (ungur!) lor, scriindu-i că ei nu se învoiesc ca altfel să fie... Nu e sat însă, în care să nu fie și printre naționalități așa ziși »patrioți« (»hazafias elemek«). Astfel și »patrioții« din Cernova, câți să-i numeri pe degete, au rugat pe episcop să nu asculte de »panslavi« și să nu lase pe »vânzătorul de țară« Hlinka să sfințească biserica.

Episcopul i-a ascultat și cu număroasă pază jendarmerească a trimis în sat preoți unguri. Sătenii li-au ieșit însă în drum, la marginea satului, strigând să nu între în sat, nici în biserică, ci să se întoarcă îndărăt, că biserica e a lor și ei nu vor să o sfințească altul, decât păstorul lor iubit Hlinka.

Atât le-a trebuit jendarmilor și au și tras foc... Cele 24 împușcături au omorât pe loc 14 slovaci, iar alți 23 trag de moarte. Ușor răniți sunt o sumedenie, căci glonțul armei jendarmilor străbate și prin zece—cincisprezece oameni.

Intre cei omoriți sunt și o femeie mai în vârstă și trei fete tinere.

E o jale nespūsă în sat. Din 14 case au plecat ieri cu morți la groapă și în alte 23 case vegheză la căpătâiul celor ce stau să-și deie și ei suflul.

Alături de această mișelie numai ticăloșia foilor maghiare este mai mare: ele spun anume, că *de mai multă vreme, slovaci se pregătesc de revoluție!*... Asta-i o minciună, întocmai cum scorniseră acum doi ani despre noi români, ca astfel să poată înăbuși orice mișcare națională și să ia prilej a stinge viața oamenilor.

Foile maghiare scriu cu o selbăticie fără seamă contra slovacilor și îndeamnă guvernul să fie fără cruțare, căci, vezi Doamne, ar fi în primejdie țara.

Poate să aștepte cineva cuvinte să măsoare cu ele durere atât de adâncă? Sunt oare cuvinte destul de tari pentru osândirea acestor omoruri înfiorătoare? Nu.

De unde și pentru ce atâta cruzime? S'o spunem.

Hlinka e nu numai slugitor altarului, dar și slovac cu dragoste pentru neamul său. La alegerile dietale, el a luptat ca un leu pentru izbânda slovacilor. A pus în picioare toată slovacimea din acele părți. Asta a îngrijorat stăpânirea. Deșteptarea slovacilor însemnează ca 40—50 »patrioți« lihniți să-și piardă scaunul din dietă. Sunt deci în primejdie atâtea stomacuri!... *S'a dat deci năvală asupra slovacilor. Pe deputatul Iedlicska l-au silit să-și depună mandatul, să se retragă liniștit în parohia sa. Pe Juriga, alt preot, l-au înfundat în temniță; pe Hlinka tot așa. Și alți mulți slovaci au fost întemnițați. Cine nu-și aduce aminte de marele proces dela Rózsahegy?*

Vedem însă, că dintre cei luați la goană numai bietul Iedlicska s'a înfricat: l-au înduplecat lacrimile unei mame văduve sărace și a două surori, de cari trebuie să îngrijească!... Ceialalți duc luptă fără răgaz. Iar dragostea slovacilor pentru fruntașii lor a crescut.

Stăpânirea nu se dă însă, bătută, ci jandarmii ei, iată, alipirea slovacilor către fruntașii lor o înceară în șiroaie de sânge, în plâns amar și strigăte desnădăjduite... Incât tovarășii noștri slovaci, dimpreună cu noi, pot să se întrebe cu vorbele scripturii: *»Mai este oare, doamne, o jale ca a noastră?«*

Ne aducem însă aminte de vorbele ce a rostit Juriga în dietă, înainte de a pleca la temniță: *»Nu ne înfrică toate aceste fărădelegi și cruzimi... Știm și credem, că fără Vinerea patimilor, nu este înviere!«*

Stângerea atâtor suflete la Cernova arată că la slovaci ține încă Vinerea mare.

Ridicându-și cuvântul împotriva chipului sălbatic cum stăpânirea vrea să înfrice naționalitățile, ca să nu mai mișcăm, ci să ne dăm învinși mișeliei, dl Mihali și-a îndeplinit nu numai o datorie față de tovarășii noștri de luptă slovaci, ci și față de neamul său. A mângăiat, în aceeași vreme pe cei îndurerăți.

Nădăjduim de altfel, că asupra atâtor nelegiuiri se va mai vorbi în dietă... Dacă nu avem putere să pedepsim pe vărsătorii de sânge, cel puțin să i-se strige în față stăpânirii că ea singură e vinovată pentru toate cruzimile acestea, cari pun țara noastră mai pe jos de Balcani... Acolo se omoară neamurile între ele: aici se împușcă cetățeni neînarmați, în numele legii!

Până când?

Desbaterea proiectului de indemnitate. Deputații croați au declarat ieri, că la discuția indemnizării vor vorbi vr'o 20. Deputații naționaliști de asemenea vor lua cuvântul aproape toți. În felul acesta e foarte probabil, că discuția asupra garanțiilor constituționale, puse la ordinea de zi azi, se va mai amâna.

Comisiunea de imunitate s'a constituit definitiv, alegându și președinte pe Malatinszky György, de referent pe Héderváry și de notar pe Alex. Wekerle jun.

In interesul băncii naționale maghiare se face mare agitație prin comitate.

Comisiunea cvotei s'a constituit, alegându și de președinte pe fostul ministru preșezs Zell, iar de referent pe Földes Béla. Comisiunea a hotărât, că va intra în contact cu comisiunea austriacă a cvotei.

Polónyi în contra transacției. La ședința de ieri a camerei, fostul ministru de justiție Polónyi s'a exprimat în culoare împotriva transacției. După prânz, la ședința comisiunii financiare, și-a și motivat această ținută a sa.

Partidele aliate, independist, constituțional și poporal, se vor întruni azi la 4 ore p. m. să discute împreună proiectele despre garanțiile constituționale.

Transacțiunea în Reichsrath. În ședința de ieri a camerei austriace s'a continuat desbaterea proiectelor transacției, după întâia lor cetire. Șefii partidelor s'au întrunit ieri a. m. la un conziliu, la care a luat parte și ministrul președinte Beck, și au decis, că azi vor termina discuția asupra cetirei prime a proiectelor transacționale. După primirea lor se va alege comisiunea transacției, iar proxima ședință a camerei vor ținea-o numai în Lunia ori Marția viitoare. Tot în săptămâna viitoare va prezintă în Reichsrath ministrul Beck provizoriul de buget și bugetul pe anul viitor.

Prigonirea tinerimei române.

Cluj, 28 Oct.

Vă aduc la cunoștință darea afară a trei studenți (iuriști) dela universitatea din loc și anume: Vasile Lucaciu (fiul deputatului), Aurel Șerban și Silviu Ciuciu, pentru că cel dintâi a vorbit astăprimăvară la adunarea de protestare din Mociu, iar cești din urmă au agitat poporul să vină la adunarea din Fildu de jos.

Totodată și-au pierdut și câte un semestru (fiindcă nu li-s'a recunoscut) ca pedeapsă. Eră vorba să fie eliminați dela universitățile Ungariei dar ministrul a îndrumat senatul II. din Cluj să aducă nouă hotărâre mai îngăduitoare și mai aproape sau mai bine zis în sfera sa de activitate (saját hatáskörében).

Se svonește, că Moldován Gergely (rectorul din anul trecut) ar fi insistat și dânsul la aducerea unei sentințe mai domoale (?) Insuși Vasile Lucaciu (studentul) spune asta (!) Să fie adevărat, că sângele apă nu se face?

De peste săptămână.

Naționaliștii în dietă. — Croații alături. — Dela alegerile pentru comitat.

Marți s'a redeschis dieta. Deputații români aproape toți sunt în Budapesta și în cea dintâi ședință ei au și pornit lupta. Cel dintâi a intrat în foc președintele clubului național, dr. T. Mihali. A vorbit cu vigoare, osândind întreaga politică a kossuthiștilor, arătând cum ei se codesc să dea poporului drepturi și de 18 luni întârzie cu aducerea proiectului de lege privitor la *votul obștesc* (sufragiul universal). Veștejește cu asprime îndeosebi faptul, că s'au pus pe sâraci *nouii sarcini*. Incât privește politica de maghiarizare, ea nu e decât un șir lung de fărâdelegi, terorizări (înfricări) neomenoase! În privința asta a dat ca pildă *vărsarea de sânge dela Cernova* și a sfârșit spunând că deputații naționaliști nu vor vota dările noi și mari puse de stăpânire.

Croatul *Supilo* s'a ridicat și el împotriva politicii ungurești, arătând cum Kossuth vrea să știrbească tot mai mult din drepturile croaților.

Val mare a pricinuit răspunsul lui *Wekerle*, care între altele a venit iar cu vechea gogoasă, că nicăiri în lume naționalitățile n'au atâtea drepturi ca în Ungaria! Neadevărul acesta sfruntat a scos din răbdări pe naționaliști, cari i-au strigat în față *vărsările de sânge dela Pânade, Pecica și Cernova*... Și mai multă vreme nu l'au lăsat să-și urmeze șirul de laude goale și vorbe late.

A vorbit apoi pe lung dr. A. Vlad, care a adunat grămezi de dovezi despre ticăloșiile și fărâdelegile ce se săvârșesc împotriva naționalităților.

Noi, cei din comitatul Aradului, umblam totdeauna cu fruntea sus, căci în lupta națională

stam în șirele dintâi. Alegerile de Joia trecută, în loc de izbândă, ne-au adus însă o rușine mare. Fie în urma ticăloșiei celor ce conduceau alegerile, fie că s'au purtat mișelește și alegători și fruntași români, destul că am căzut în cercuri curate românești, cum sunt Pecica, Curtici și Socodor, pe Câmpie, Bârzava, Radna, Totvărădia, Petriș, pe Murăș, apoi Boroșineu, Boroș Șebiș, Ciuciu, Iosășel, Halmagi, pe Criș, Ghioroc, Târnova, sub Podgorie, Zărând și Drauț între păduri, s'au ales unguri. Unii frați au durmit, alții au fost rău povățuiți și cei mai mulți s'au vindut ca niște păcătoși.

Cu cinste s'au purtat cercurile: *Șiria, Otlaca, Agris, Chișineu, Cinteiu, Cermei, Șimand-St.-Marton*, precum s'au mai ales câte un român doi la Buteni, F.-Vârșand, Iosășel, Semlac și Soboteli.

Vai ș'amar de așa popor și conducători. De nu se vor reculege și îndreptă, ajungem nu numai de risul lumii, dar ne prăpădim ca niște nemernici.

Din Bihor ne-au venit știri mai bune. Unde s'a lucrat cu credință, ca la Borod, P.-St.-Martin, M.-Telegd, s'au ales naționaliști harnici.

Să nădăduim reculegere și îndreptare... Bătaia lui Dummnezeu să-i ajungă pe cei ce se vind și Sodomă aleagă-se din mișei cari ascultă de diavoli!

Alegerile în comitat.

Alegerea membrilor la congregație, ținută în Berzova la 24 Octombrie a. c. Lupta a fost crâncenă, și deși se prevedea pentru candidații noștri naționali o izbândă strălucită, totuși am căzut.

Alegerea s'a început la 8 ore, deși timpul pentru începere era 9 ore. Alegători și conducători și în acest timp am avut destui. Președintele, jidanul Seidner Bernat cu niște jidanași slujbași ai lui și cu niște nefericiți de români din Berzova tot slujbași de ai lui aleg, ori mai bine zis numesc ca bărbați de încredere pe 3 români din Berzova oameni bine plătiți de jidanul, și pe învățătorul de stat din Odvos Gerinczi. Românii în frunte cu vrednicii luptători, părintele Dimitrie Maci, și învățătorul George Pleș pretind ca să aleagă poporul bărbații de încredere. Poporul și

alege pe părintele Maci, părintele Petrilla, și încă doi țărani, ca bărbați de încredere, dar președintele nu primește, și declară că are bărbați de încredere pe oamenii lui. Poporul protestează în contra voiciei președintelui, dar înzădar. Se începe apoi o larmă teribilă, poporul strigă că se face nedreptate, dar e amenințat din partea jandarmilor. Era o învâlmășală mare unii strigau să ne depărtăm fără a sta la alegere, alții protestau, iar înlăuntru, în cancelaria notarială se începuse deja votarea. Astfel s'a început alegerea.

Noi cu toate acestea speram că vom învinge pentru că grosul poporului era cu noi. Jidanii încontinuu corțeau și cumpărau cu bani voturi, se vedeau adecă mai slabi, dar ce se vezi, cam pe la amiază un jidan ne și declară că ei sunt cu cel puțin 100 în majoritate.

Nu ne venea să credem, dar îndată am înțeles cum ajunseră în majoritate, președintele pe la amiază suspendă votarea, sub cuvânt că voiește să prânzească, în acest timp chiar cu învoirea și cu ajutorul bărbaților de încredere au înlocuit ședulele noastre, cu ale lor.

De-aici apoi învingerea lor și căderea noastră. Aceste ar fi păcatele lor, dar să vedem nu cumva suntem și noi păcătoși.

La aceasta alegere mai bine s'au purtat comunele Slatina, apoi Căpruța, Conop și Odvos, dar și aici afară de Slatina au fost oameni prăpădiți precum juzii adecă primar, jurat, jude de lege, și alți lingăi cari și-au uitat că nu notarul, și fibirăul îi alege, ci poporul, și poporul cred că și va ști face datorința față de ei, la alegerile comunale.

Mai rău s'au purtat comunele Berzova, Dumbrăvița și Bătuța. La aceste comune nici nu ne putem mira mult, pentru că în Berzova sunt 2 preoți gr.-or., tata și fiul, acești 2 feți-logofeți nici nu s'au apropiat de locul unde s'a ținut alegerea ci au șezut trăgând din lulea acasă până după amiază pe la 3 ore, când părintele Petrilla din Conop s'a dus la dânsii și după ce le-a dat un sfat, și o ocară bună, au venit la alegere, dar și acum zicând că de uritul candidatului Pleș n'au venit.

De aici vedem dar cât au luptat acești preoți pentru reușita noastră. Tot aici în Berzova mai e un preot român (?) gr.-cat. care de jidovit ce e, a preferit ca să lucreze uniții săi pentru căderea noastră și pentru învingerea listei lor, zisă oficială. Acest preot când era să aranjeze jidanii petrecerea cu joc în școala română gr. catolică, a lăpădat crucea din școală ca să nu se scârbească jidanii de ea. Aci apoi mai sunt, și afară de acești preoți și alți prăpădiți cari au lucrat contra noastră.

FOIȚA ORIGINALĂ A TRIBUNEI.

CRONICA TEATRALĂ.

De Horia Petra-Petrescu.

București, 12 Oct. n. 1907.

»Crimă sau virtute« dramă în 3 acte de Bengescu-Dabija, »In codru« comedie într'un act Delorme-Paleologu, »La 30 de ani« comedie într'un act de M. Polizu-Micșunești, »Dragoste cu toane«, pastorală de Goethe, trad. în versuri de St. O. Iosif, »Scântea« com. într'un act de Pailleron.

Zilele trecute s'a dat o piesă teatrală, care a zăcut timp de 15 ani în biblioteca teatrului. Ideia n'a fost norocoasă. Cu toate că dl Bengescu-Dabija are între alte piese teatrale (cum e spre pildă, în »Pygmalion«) calități reale, aici n'a arătat nici cea mai mică rutină de scenă, ba ce e mai mult a pus publicul la încercare prea mare.

A povestii țesătura »Crimei sau virtuții« e un lucru prea nemulțumitor. Figurile sunt șablonice, cunoscute din dramele anticvate ale anilor 60, pline de situații larmoaiante-imposibile.

Fiecare act se sfârșește astfel, încât te întrebi cu mirare: Ce mai are să desvoalte omul ăsta? Incă n'a sfârșit-o?

Și pe lângă asta toate: tiradele. E un chin! În monoloage lungi, lipsite de mers dramatic, persoanele filozofează. Eroina se întoarce la miezul nopții acasă, bărbatul o așteaptă desperat,

ea se luptă cu iubirea, care o are față de fiul binefăcătorului ei, un avocat și — tam-nesam — se ridică ea, fiind singură în odaie, atunci, când ar trebui să fie mai zdruncinată de lupta lăuntrică, și filozofează cam așa: »Da, voi filozofilor și voi pedagogilor, cari aruncați învinuire grave asupra femeilor cinstite. Vedeți-mă! Aduceți pe o parte pe o femeie care n'a avut nici o tentațiune și pe cealaltă parte, pe una care s'a sduciumat ca mine, cu bărbat, cu copil, dar cu dragostea aceasta nefericită în sânge! Și veți vedea cât a trebuit să pătimească o astfel de ființă!«

Nu-i așa, toate bune, dar e natural pledoaiel acesta? Morala aceasta, dacă a vrut să o redea în »Crimă și pedeapsă« să nu o fi pus în gura victimei, ci trebuia să-și dea osteneala să reiasă din întreagă acțiunea, dar nu așa brutal, strigător, căci altfel își pierde întreg farmecul piesa. O greșală ce nu se iartă.

Lipse de motivări psihologice o mulțime. Dacă ar putea urmări cetitorii »Tribunei« cele reprezentate, aș insista asupra lor, dar fiindcă nu e nici măcar tipărită piesa, nu face să te ocupi mai intensiv cu ea.

În locul piesei »Hoțul«, care nu s'a putut juca din cauza indispoziției unei artiste dramatice, s'a improvisat o seară cu patru comedii în câte un act.

Asupra celei dintâi am vorbit în foiletonul meu din săptămâna trecută.

A doua a fost o comedie mai veche a dlui M. Polizu-Micșunești, pictor, autor dramatic și amator de muzică, care s'a manifestat în toate trei ramurile cu destul succes. O comedie, care

figurase și în repertoriul Aristizei Romanescu și care se poate juca și acum la începutul unei reprezentații, mai cu seamă dacă e susținută de artiști dramatici ca cei de acum. Iorgu Aldescu (C. I. Nottara), un bătrân bonvivant, care dă atenția cuvenită nevastei sale prea târziu, după ce nu mai are trecere altundeva, nevastă-sa, Olga, (d-na Gănescu Demetriad) la vârsta de 30 de ani, încă tot frumoasă, care se luptă cu minciunile convenționale și vrea să trăiască și ea, dar nu poate să-și înșele bărbatul, când vede cât e de idiot și de slăt primul amoretz, care-i cade la picioare, Lică Bubicescu, (jucat excelent de dl Toneanu) un stâlp de cafeana de pe calea Victoriei și duetul servitorilor Nae și Rozi, ungu-roaica, e pasabil pentru o comedie inofensivă.

»Dragostea cu toane« am analizat-o în treacă luna trecută. Versurile dlui Iosif n'au prea fost știute. Din cauza relevată mai sus nu s'a putut pregăti nici pastorală aceasta în tihnă, de aceea șopotele prea lămurite ale suferului. La reprezentanța a doua aud că a fost jucată cu mult mai bine.

Un lucru s'a observat. Programul, care conținea absolut piese într'un act, a fost prea monoton. Toate piesele jucate ar fi avut alt efect fiind în fruntea câte unei reprezentații serale.

S'a reluat apoi comedia lui Pailleron: »Scântea«. O splendidă comedie de spirit, care nu lipsește nici din repertoriul stabilit al Burgtheaterului din Viena și care va trebui să se joace și la noi, chiar și cu mijloacele noastre mult mai modeste.

Raoul de Gérân, (dl Tony Bulandra) un tinăr căpitan francez e cam ușuratec de fire — iube-

În Dumbrăvița sunt 170 de alegători, de aveam și numai 1/3 din ei, învingeam dar tinărul preot de aici, întocmai ca »Macavei cel norocos« din poezie, a fost voios și sănătos că a putut veni și el la Berzova, dar într-o trăsură din Gros, unde fiind întrebat că unde s'alegători, răspunde că vin și ei, — d'apoi unde părinte, la noi, ori la ei? Apoi unde or vreă ei, fu răspunsul. Mai târziu cam după amiază după ce niște credincioși de ai săi, îi strigară că la berbeci și țapi ar fi bun păstor, și nu la oameni, și după ce a cerut statul colegilor prezenți cum să răcurgă pentru congrua, — și venindu-i dor de casă zise: Eu nu mai rămân! și așa ne-a lăsat în știrea Domnului. Tinărul învățător din Dumbrăvița, se vede că înțeles cu preotul său, nu l-a interesat alegerea, ci s'a dus cu carul la Varadia ca să-și aducă bostani (ludăi) și nici că a venit pe la Berzova. Bravo! frate, se vede că te îngrijești de cu bună vreme să ai cu ce iernă.

În Bătuța de și nu este preot, tot putea învățătorul face mai mult, dar și el a fost prea comod. Învățătorul de stat (român de naștere) din Conop încă s'a luptat pentru căderea noastră, a avut să arăte că el voește să fie întemeietorul statului național-maghiar; lupta însă în campanie cu colegii săi din Căpruța și Dumbrăvița, au desvoltat-o în Berzova, pentru că acasă în Conop nu a prea putut.

Dela Comlăuș. În frunțașă comună Comlăuș, locuită de români și s' treia parte de nemți, clubul nostru înțelept lucru a sevârșit, când s'a îngrijit și de comuna noastră, recomandându ne de reprezentanți demni de un popor demn de viață. În persoanele domnilor dr. Iustin Petrușiu și Iosif Moldovan. Conducătorii poporului datu-și-au silința, ca să țină renumele comunei Comlăuș la nivelul de demult și în sfătuirile ținute au recomandat alegătorilor candidarea susnumiților și totdeauna dela judele comunal până la plăiașul satului toți am fost mulțumiți cu recomandarea și candidarea nimerită.

În momentul din urmă însă judele comunal a aflat de bine să ridice candidatura feciorului său. Și fraților români alegători, ce cugetați, cu ce program a pășit feciorul judeului? Doar cu program, ca unul dintre cei candidați români cu durere pentru popor?! Nu! și de trei ori nu!

Domnul fibirău a chemat judele cu feciorul său la casa comunală și acolo s'au sfătuit: cum să facă față feciorului de birău. S'a candidat alături cu fibirăul pentru alegerea de reprezentanți la congregație și domnul fibirău i a strâns mâna, au făcut pact garantând românul pe fibirău de voturile românilor, iar fibirăul pe român de voturile nemților. Zis și făcut! De Luni dimineața

s'au început corteșile chiar ca la alegere de deputat dietal.

Lista alegătorilor din Comlăuș conține 166 voturi românești și 87 voturi nemțești împreună cu cele jidovești și cu toate stăruințele din partea naționalităților, lista românească a căzut; întrunind Iosif Moldovan și dr. Iustin Petrușiu voturi neînsemnate!

O! popor comlăușan! Toți cei ce mergeți pe cale, întoarceți-vă și vedeți de este durere ca durerea mea, ca în comuna românească să învingă străinii!

Au doar cugetați, că fibirăul vostru n'are vot și n'au avut vot în congregație și fără votul vostru?! au doar Kujedán luon are lipsă de a fi ales alături cu fibirăului »celui bun?« precum îl numește acum antistia pururea servilă? Au doar lui Kujedán luon îi eră rușine să reiasă cu lista națională?!

Văzutați voi la alegerile voastre vr'un neațm votând pentru candidatul român?! Au doar la alegerile de antistii și acum la alegerea de birău (candidatul român!) va fi oare sprijinit de vre-un vot dat de neațm?! Dacă și acum (nu în ceasul al unsprezecelea, ci chiar în al treisprezecelea) »unii« mai nădăjduiți în voturi date de nemți? rău vă amăgiți! Din toate alegerile câte le-ați avut, ați fi putut învăța tactică și politică sănătoasă dela străini! Toți țin împreună ca oțelul, și nu ați avut putere să rupeți dintre ei măcar un singur vot!

Și pentru ce chiar o mână de străini să învingă cu voturile voastre?! Sunteți voi mai slabi, ca să nu puteți fi stăpâni peste soarta voastră? Dacă sunteți voi tari în credința voastră, lucrul ce l-ați făcut azi, numai spre cinste na vă servește.

Din cercul electoral Curtici-Macea. Lista candidaților noștri a căzut. Voi expune cauzele fundamentale și a acestei rușinoase căderi.

În școalele noastre din Curtici deși învățătorii au fost salariați ca niște profesori, — rezultat măcar îndestulător nu s'a obținut în decurs mai bine de 2 decenii, astfel nu e mirare dacă nestrăbătând din ele lumină, curticienii și astăzi sunt cei mai mulți ca niște prunci slabi, cari nu știu deosebi binele de rău.

Așa au stat până azi, să sperăm, că scuturându-se »rugină«, și școalele noastre vor răspândi lumina de lipsă, ca astfel și poporul nostru să ajungă conștios de drepturile sale.

Domniile din loc și jur toate au fost pe picior de război năimind alegătorii cu câte toate bunățile așa din vorbă, și ai noștrii luzi fiind toate le-au crezut.

S'a închiat birtul lui Nicuța Mladin --- fiu

de preot. — Alegătorii au putat după plac îndestulii pofta de beut. Nicuța hăitua poporul la birtul său cu căruța comunală, aceștia chefulindu-se apoi precum se zice cu zlotul în pungă și cu »sivoară« în gură pleacă la urnă, ca de bunăvoie să-și pună ștreangul la gât!

Vom plăti noi cu toții prea scump »sivoarele« lor.

Alegătorii de cinste, cari au respins omenia lui Iuda Nicuța, ajungând cu suflet curat la casa satului, aveă să treacă prin 2 coridoare, prin 2 cancelării.

Aici erau postați domni, notarul, apoi oamenii simbriași și ca zăvozii făceau atac asupra acestora. Ajungia bietul alegător ca încremenit de atâtea torture. Ca să poată scăpa de vegzațiuni, mai sfârticându-i-se și ședula lui, primea cu suflet amărit ședula nouă în care el numai știa ce-i scris.

Dintre inteligența civilă din Curtici singur numai dl Liviu Ispravnic comerciant a luptat cu multă bărbăție în interesul cauzei. Fie-i spre laudă.

Să trec la Macea.

Acolo cu zile înainte notarul a colindat pe la toți alegătorii pe acasă. Aceasta apoi la românul nostru este o deosebită onoare. Nu cugetă, că dacă n'ar fi cauza alegerii, nici în gând nu i-ar fi notarului ca să-i onoreze casa poate așa cu »jucția« pentru porție, ce domni dela varmeghie o încarcă pe el, apoi el bietul în schimb pentru atâtea cinste, cu ușorință își promite votul său.

Dintre cărturarii de acolo numai învățătorul Iancu acompariat de economul Petru Șidona a stat locului, dar pe lângă toată silința nespriginit de nimenea, a putut ajunge la puțin rezultat.

Preotul Ladislau Petrița singur s'a prezentat la vot. A produs mare haz starea cea desperată a sfinției sale, când a fost interpelat în fața tuturor de părintele Grigorie Mladin că »Unde-i turma?« Neputând nimica reflectă, în chip de răspuns i-s'a pus iarăși întrebarea că »au mâncat-o lupii?«

Celalalt preot din Macea Liviu Raț a venit în ajutorul domniilor de-a dreapta dela tribunalul din Arad, unde a stat sub acuză de complice la omorul unui prunc a unei fete de român din Macea afirmându-se, că acela s'a născut din relațiunile intime ce le-ar fi având cu preotul Raț! În lipsa de dovezi tribunalul l a absolvat.

Poporul din Macea în esență nu este element, care așa ușor se lapadă de neam și de biserică. Dovadă despre aceasta luptele lui din trecut, dar intrigile lui continue ce s'au țesut de cătră unii fără suflet în defavorul cauzelor obștești locale, a tocit ambițiunea nobilă ce-l stăpâneă până acum, a devenit nepăsător.

Oh Doamne! Oare până când va fi poporul nostru tot nepriceput și unii cărturari fără nici o sfială, fără nici o rușine?! *Un alegător.*

ște, e vesel, n'are nici o grijă. Mătușica lui, o văduvă, dna Renat (dna Sturduza) îl urmărește cu îngrijorare, cu atât mai mult cu cât ține la el mai mult decât la un nepot. Când o cere el de nevastă, ea își spune: »O aventură mai mult în cariera lui de Don Juan. Nu, nu vreau să fiu asta!« și l' refuză. Raoul, ca să o câșge, căci o iubește din tot sufletul și cu toată seriozitatea, — dar ce să-i faci dacă nu poate fi altfel a mătușichi. Și acum vine lupta ei sufletească. La rugărilor de a pune o vorbă bună pe lângă Antoaneta, ea răspunde evaziv: Nici când n'ai fost serios în iubire! În sfârșit o aduce până la hotărîrea că o să-i împreune.

Antoneta e o fetișcană de 16 ani, veselă, sglobie, cu o guriță bună de povestit bazaconii, cu obrazii rumeni, cu glume nevinovate. (Excelent jucată de d-na Giurgea.) Când vrea Raoul să-i declare amor, ea sparge alune cu dinții și erumpe într'un rîs plin de cascade furtunoase. Dar tot va învinge el. O aduce pe mătușica să creadă, că Antoaneta îi ascultă și-i șoptește ce să-i spună lui cu glas tare, ca fetița să se cutremure de simțământul dragostei. (Căci asta e momentul, schinteia, când ajungi la conștiința iubirii.) Raoul îi șoptește: »Spune: Te iubesc!« Mătușica tresare, se contrazice, roșește. Silință și de voie bună ajunge până în momentul, când Raoul îi spune: »Da, te iubesc numai pe tine!« Cui îi sună cuvintele acestea. Mătușii sau Antonetei? Și lupta asta lăuntrică, și vorbele astea șoptite și spuse cu patimă, și privirile astea furișate și elocvente sunt rediate minunat în comedia aceasta.

Antoaneta părăsise într'aceea locul de pândă și renunțase la Raoul, căci simțea ea prea bine

că-l iubește binefăcătoarea ei. Ea se mărită bucurios cu notarul satului. Când spune aceasta dnei Renat, aceasta nu mai are încătrău, cuprinde în brațe pe Raoul, pe care l a iubit de mult, dar nu avea încredere în constanța lui, după ce Raoul îi spune: »Da, te-am iubit, te-am iubit, de mult, de mult, dar nu pot altfel, nu știu să plâng, nu știu să fiu melancolic, ci rîd, și glumesc, căci așa mi e firea!«

Ansambiu excelent. Sceneria foarte adoptată. Roluri de forță. Bine nuanțate, și bine învățate. Lume puțină.

Luni se va juca »Hoțul«, o piesă, care a făcut mare văivă în Paris și în Germania.

Alte amănunte cu altă ocazie.

H A Z.

Intr'o cancelarie.

— Domnule șef, Popescu nu vine. A căzut bolnav de tifos.

— Tifos! Urită boală! Ori mori ori rămâi idiot. Știu bine asta, că am zăcut și eu de tifos.

Mitică s'a întors dela băi.

— Ei, ți-a făcut bine băile?

— Un bine enorm, dar relativ! Toate reumatismele pe care le aveam la piciorul drept par'că mi le-a luat cu mâna... dar s'au mutat toate la piciorul stîng.

Ionel e provocat să și dea părerea.

— Mă rog, dumneata ești pentru sau contra pedepsei cu moarte?

Depinde de ce a făcut acuzatul.

POEZII POPORALE.

Culese de Dimitrie Funar june din Pecica-Română.

Două buze subțirele,
Nu le-aș da pe un cer de stele,
Nici pe-un câmp de floriceie.
Două buze zimbitoare,
Nu le-aș da pe mândru soare
Nici pe-o țară pământească,
Nici pe o lume îngerească.
Două buze, dulci și moi
Sărutam'aș eu cu voi
Și cu ochii cui vă ține,
Dulcuți și buni pentru mine,
Că vă ține tot cu fragi
De-mi sunteți așa de dragi.

Mândra mea când e la joc
Toată arde, toată-i foc
Iară eu pe lângă ea
Numai știu de treaba mea,
Sar și cânt și mai descânt
Și o mai sărut când și când,
Și-o mai strâng la pieptul meu
Până văd că ard și eu,
Oh de ași arde ca și focul
Să-mi rămână numai locul
Să n-o văd eu ca mireasă,
Cum o duce altu-acasă,
Dar eu ard ca o lumină
Ce o ține mândra în mână
Mândra-o aprinde mândra-o stinge
Mândra-'mi rîde mândra-mi plînge.

Din cercul electoral Cii. Purtarea scandalosă a unor (preoți) conducători au contribuit în cea mai mare parte la căderea listei naționale. În locul prim părinte Lupșa George din Dieci încă la candidare din luna August prin o vorbire ne-a somat să fim fiecare un apocotol în comuna sa, căci așa vom reuși. La propunerea D-sale s'a făcut candidarea și cei candidați au primit a jertfi pentru cauza națională.

Dupăce i-s'a replicat păr. Lupșa fiind îngrijorați din pășaniile din trecut ca Dieci comuna d sale totdeauna a votat contra noastră. Acum ne-a asigurat și promis. A dovedit însă chiar contrarul. La adunarea populară ținută în Almaș la 13 Oct. c. n. când dl Grozda l a rugat să primească prezidierea, de dragul brațetei solgăbirăului că l a sfătuit să nu primească, s'a făcut supus. Spunând că a fost oprit de el. Și fără veste și-a pierdut urma.

La alegere s'a purtat și mai scandalos, a venit la 10 ore dupăce turma sfinției sale sub conducerea notarășului socrului său Feier, not. pens., crescut cu prescură românească.

Intrebat: Apoi cum părinte acum se vine? Unde și turma, așa și-ai ținut promisiunea? Sfinția sa răspunde: Da fiți mai filozofii! Le am dat eu ședule de aseară. Am întrebat mai mulți alegători cum au votat ne-au răspuns că nime nu le-a comunicat nimic afară de notarășii.

Intrebat fiind de nou sfinția sa ne-a scos din buzunar vr'o 20 ședule să votăm noi cu ele că oamenii n'or vrut să le primească. Apoi dacă nici crâsnicul n'a votat cu noi ne putem închipui voturile diecenilor. Asemenea preotul din Roșia Boria George spune în public că oamenii păstoriți de d-sa și Dobrei Lazar din Revetiș care a făcut mai bine că a șezut acasă totdeauna cu notarășul au votat. Părintele din Laz Boria Fabrișiu și a încredințat turma scrietorului din Dezna care împreună cu tinărul renegat de mare speranță inv. P. Cherechean să-i conducă la urnă.

Sfințiile lor au fost mai filozofi că nici n'au venit la alegere.

Apoi Raț Romi din Căcăreu a trimis pe birăul cu voturile satului, că el s'a dus la vânat. Aceștia sunt uscăturile și rușinea neamului.

Părintele Lupșa a consimțit cu notarășii și a fost de acord să candideze pe nepotul său, judele din Dieci cu Ilca János din Almaș instrumentul străinilor numai ca să cadă lista noastră curat națională, astfel numai sub masca că ei candidează cu plugarii au reușit cu 20 voturi.

Bodiștii încă s'au purtat binișor, dar și acolo a avut voturi lista ungurească.

Birăul Almașului cu tot fel de minciuni a cutreerat satele vorbind de rău de lista noastră. Să-i fie rușine!

Cea mai mare parte de alegători din Almaș au votat cu noi. Onoare lor, și disprețul nostru celor ce și-au vândut neamul.

Asemenea Crocna cu preotul brav Borlea Teodor, apoi preoții din Almaș cu învățătorii au lucrat bine, dar a spart rândurile lor Ilca Iuon.

Unul dintre cei de față.

Wekerle despre criza financiară.

La întrunirea de Luni seara a partidului independentist, deputatul Horváth József (din Uioara) a interpellat în chestia crizei financiare, a restrângerii creditului și a asociațiilor. Din prilejul acesta ministrul președinte Wekerle, în calitate de ministru de finanțe, a dat importante lămuriri referitoare la actuala criză financiară, ocupându-se în special cu chestia asociațiilor, cu situația institutelor de bani și cu ținuta băncii austro-ungare.

Wekerle înainte de toate spune, că a ajutat cu mari sume institutelor de bani ajunse în strâmtoare (oare e între ele vr'unul românesc!? *N. Trib.*), chiar și mâne va da bani spre scopul acesta. Cu aceștia împreună se va împlini suma de 100 milioane cor., pe cari le-a dat băncilor.

Criza financiară e cauzată mai ales și în prima

linie de războiul ruso-japonez, care a consumat sume enorme. Insuș războiul, apoi noile echipamente de război, flota și procurarea altor necesarii militare au înghițit valorile grămădite și au scătuit rezervele strănse în mod extraordinar. La acestea s'a adaus împrejurarea, că în America și Germania avântul industrial, înființarea de noi întreprinderi și fabrici a necesitat capitale mari, atât de mari, încât Germania deși avea un mic capital superfluu, nici ea nu și-a putut satisface cererile de credit. A mărit criza financiară și împrejurarea prea puțin luată până acuma în considerare, că plățile de muncă s'au scumpit cu 50 procente, dar s'a scumpit și materialul auxiliar, și deoarece cheltuielile acestea se acoper de obicei din capitalul în circulație, s'a ivit nevoia unui mai mare capital ambulant. În termen mediu socotind va trece un an, un an și jumătate, pânăce se va reduce acest capital ambulant. De aceea a trebuit să se investeze capitale mai mari în întreprinderi.

Aceasta a fost cauza, pentru care n'am fost în stare să plasăm în Germania scrisurile noastre amanetare, dincontra ni s'au înapoiat și cele ce fuseseră deja plasate. Papirele înapoiate a trebuit să le răscumpere instituturile financiare, ca să nu le scadă prea mult cursul. Cel mai mare năcaz însă a fost acela, că aceste valori răscumpărate relativ cu preț mai mare, din cauza cursurilor ulterioare pot figura în portofoliul băncilor numai cu valoare mai mică, pentru că a scăzut din nou cursul și astfel și valoarea papirelor.

În cumpăna crizei financiare a căzut și lupta economică — deși nu fățișe — pe care Austria a purtat-o în timpul din urmă împotriva noastră, fără îndoială din cauze politice. Lupta aceasta a fost precedată de o nesiguranță economică, care ne-a împiedecat de a câștiga în străinătate noi izvoare de credit, pentru că astfel de încercări dovedesc tocmai situația nesigură economică din țară. Iar capitalul nu se prea are cu nesiguranță.

Ceeace privește acum întrebarea, că la guvernul asupra sa garanția cu privire la îmbunătățirea referințelor de credit, răspunde, că nu poate face acest lucru, pentru că nu poate afirma, că aceste referințe s'ar îmbunătăți îngrabă, tocmai din cauza situației generale financiare. Dar e sigur, că *transacția procură condițiile îmbunătățirii situației financiare* și speră, că ameliorarea va urma gradat.

E lucru natural, că în fața unei asemenea situații, băncile, din precauțiune, ori poate din o prea mare îngrijorare, au grămădit capitale mari, cugrând, că nesiguranța situației va mai dăinui. Dar și reținerea capitalurilor va dispărea și împrejurarea aceea de asemenea va ameliora situația. E natural, că această situație financiară s'a resimțit cu deosebire din partea băncilor mici și neșezate pe baze destul de solide. Ei a făcut tot ce s'a putut în interesul lor. Ajutor direct nu le-a putut da, dar a mijlocit împreună cu secretarul său de stat, ca prin mijlocirea unui sindicat compus din băncile mari, și pe lângă garanția sindicatului, să le dea ajutor institutelor mici de bani. Fiind vorba de banii statului, fără o astfel de garanție n'a putut da ajutor. S'au pus la dispoziție în felul acesta milioane. Unde s'a văzut nesoliditate, se înțelege nu și-a putut oferi spriginul.

În general poate afirma, că întreprinderile industriale, comerciale și instituturile de bani ale Ungariei stau pe bază solidă. Băncile noastre mai mari nici n'au reflectat la creditul, care le stă la dispoziție la Banca austro-ungară. În Austria a fost în timpul din urmă cu mult mai mare incapacitatea de piață, decât la noi.

Față cu reproșurile aduse băncii de stat, trebuie să declare categoric, că ea în toate a corăspuns îndatoririlor și misiunii ei. În anul acesta a dat Ungariei un credit cambial cu multe milioane mai mare, decât în aceleași epoce ale anului trecut. Declară — ceeace nu se știe — că creditul Ungariei la Banca austro-ungară nu este stabilit și în direcția aceasta nu se observă

nici o restricțiune. Mărirea creditului dat Ungariei îl stabilește exclusiv direcțiunea ungară și la aceasta austriacii nici nu se amestecă. De altcum despre lucrurile acestea și în general despre criza financiară dorește să vorbească și în parlament.

Din România.

M. Sa Regele a conferit dlui Stancioff, ministrul de externe al Bulgariei, marele cordon al ordinului »Coroana României«.

Înalta distincțiune a fost conferită de Suveran, Joi la audiența acordată ministrului bulgar la castelul Peleş.

Di Emil Costinescu, ministru de finanțe, se reîntoarce Miercuri sau Joi în Capitală.

De ieri dl Costinescu poate umbla prin casă sprijinindu-se însă pe bastoane.

Vărsarea de sânge dela Cernova.

Ce spune deputatul slovac Hodja!? — Interpelare. — Alt mort. — Amănunt înfiorător.

Iată cum s'a exprimat Milan Hodja, deputatul naționalist slovac, despre crima din Cernova:

Cazul dela Cernova, e înfiorător și îngrozitor, și tot atât de rușinos și mișelesc. E o tristă dovadă că în Ungaria națiunea slovacă e persecutată și asuprită și oamenii autorităților legale, pe ruptul capului sunt despoți, când e vorba de vr'o acțiune naționalistă. Măcelul dela Cernova nu are pereche în istoria revoluției ori cărui stat cult și mă tem, că va avea urmări generale cu mult mai regretabile decât acest caz.

— Nu cunosc încă toate amănuntele acestui măcel înfiorător, dar dupăcum m'am informat până acuma, e sfânta mea convingere, că puștele și sulilele jendarmilor au făcut exces de puterea lor asasină. Se putea prevedea dinainte agitația credincioșilor slovaci. Biserica ce avea să se sfințească au zidit-o cu ostenele lui Hlinka, și ceice înțeleg alipirea bunilor credincioși față de preotul lor, vor găsi că e natural, că poporul credincios din Cernova a voit să fie sfințită biserica de Hlinka. La urma urmei sfințirea bisericii era să fie o serbare numai bisericăscă, în care politica puțin amestec poate avea și trimiși episcopului din Sepeș puteau ști bine de ce era vorba. După părerea mea greșala de căpetenie așa dară a fost venirea preoților Pakulik și Fischer și volnicia episcopului din Szepes. Se poate stabili și aceea că jendarmii la îndrumări de sus au început să dea foc fără nici o cauză.

— Cazul acesta înfiorător negreșit am să-l aduc în discuția parlamentului și nu mă voi liniști, până atunci, până când nu se va da satisfacție pentru acest abuz și până când nu vor ispăși aceea pe a căror conștiință s'a uscat sângele slovacylor din Cernova.

În chestia măcelului din Cernova, deputatul Hodzsa va face azi interpelație în dietă.

O telegramă care a sosit aseară târziu, vestește că dintre cei răniți în măcelul de Duminecă o fată a murit aseară. Dintre slovacyi din Cernova au arestat ieri 15. I-au dus la Rozsahegy, dar afară de doi, pe ceilalți i-au lăsat liberi.

»A Hir« are următorul amănunt:

Economul Iosif Hlinka, nepotul preotului Hlinka, a atacat cu un bolovan pe un jandarm. Cu mână stângă a prins apoi baionetul jandarmului, tăindu-și astfel de tot degetele. Hlinka însă nu s'a lăsat, cu piatra, pe care o avea în mână dreaptă, voind să-l lovească pe jandarmul, i-a

Înainte de dejun, dacă beai un jumătate de poc al de apă amară o o o

Igmándi

al lui **Schmidthauer**, stomacul și gura t il aduce în ordine în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac, intestine și de sânge, tot așa în contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gălbănare, umflarea ficatului și fierei, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comande se pot face la **Schmidthauer Lajos**, farmacist în Komárom. Se poate căpăta în fiecare farmacie mai

bună și prăvălie de coloniale.

Prețul unei sticle mici 30 fil., mari 50 fil.; să nu se

confunde cu lă apă amară.

prins arma cu brațul. Atunci jandarmul l-a împușcat în piept. Hlinka a căzut și arătându-i jandarmului partea dinapoi a trupului, i-a strigat:

— *Câne de unghur, pușcă-mă și aici, dacă m'ai pușcat în piept.*

Dând cu piciorul înspre jandarm, și a dat suflul.

Din străinătate.

Achitarea lui Harden. Ieri s'a dat la Berlin sentința în senzaționalul proces al ziaristului Maximilian Harden, intentat de către contele Moltke.

La orele 11 și 30 în fața unei mulțimi imense care așteaptă cu cea mai mare nerăbdare, judecătorii din Berlin au pronunțat achitarea curajosului ziarist, asupra căruia sunt ațintite acum privirile întregii lumi.

Tribunalul în motivarea sentinței se exprimă astfel: »Harden a scris despre contele Moltke că are înclinațiuni de homosexualitate.

»In desbaterile procesului s'au adevărit aceste declarațiuni și s'a constatat că contele Moltke are într'adevăr oarecari înclinațiuni cari diferă de dispozițiile omenești normale.

»Nu s'a putut însă constata cum că contele Moltke ar fi practicat homo-sexualitatea, și nici Harden nu a făcut o asemenea declarație, așa că nu i-a adus nici o insultă. Pentru aceste motive achită pe Harden.

Contele Moltke a ascultat în liniște sentința și nu s'a arătat de loc emoționat.

În fața palatului se afla puțină lume deoarece cu puțin înainte începuse să cadă o ploaie torrențială. Se aflau însă foarte mulți polițiști adunați, deoarece era teamă de demonstrații.

Publicul a salutat călduros pe Harden, care a răspuns tuturor foarte amical și s'a urcat într'o trăsură îndreptându-se spre casă.

Criza guvernului norvegian. Regele Hacon a primit demisia ministrului-președinte Michelsen, a ministrului de războiu Olsson, a celui de instrucție publică dr. Jensen și a ministrului de justiție Botmer. A numit în același timp de ministru președinte pe actualul ministru de externe Lövlund, de ministru de justiție pe avocatul Bredal, de ministru de războiu pe căpitanul de marină Daves, de ministru de finanțe pe directorul de bancă Habvorsen, iar pe ministrul de până acum de finanțe l-a numit ministru de culte și instrucție publică. Guvernul Michelsen a fost primul guvern al Norvegiei independente și Michelsen a fost anti-luptătorul emancipării Norvegiei de către Svedia.

Asasinarea unui consilier de stat. Petersburg. Azi la orele 4 după am. în cabinetul de lucru al consilierului de stat Maximowsky, care este șeful marinei administrațiuni a închisorilor a apărut o femeie necunoscută care a tras asupra lui șapte focuri de revolver răzindul de moarte. Maximowsky a sucombat după două ore. Femeia a fost arestată.

Alegerile pentru dumă. Conform informațiunilor de până acuma au fost aleși 327 deputați. Dintre aceștia 166 aparțin partidului din dreapta și celui monarhist,

98 sunt octobriști și moderați, 3 aparțin partidului pașnic, 25 partidului cadetilor, 1 la cel naționalist polon, 6 sunt mohamedani, 9 socialdemocrați, iar 19 aparțin stângei.

După socoteala ziarului »Novoje Vremja« în cercurile, în cari nu s'au ales încă deputați, 150 la număr, vor fi aleși mai mulți deputați ai stângei și numai 33 ai dreptei. În felul acesta noua dumă va avea 270 deputați ai dreptei și moderați și 172 ai stângei. Candidați de-ai asociației adevăraților patrioți ruși au fost aleși numai 18.

Debutul lui dr. V. Lucaciu.

— Ședința dela 30 c. a Dietei. —

— Prin telefon. —

În ședința de azi a Dietei după ce a vorbit **Dușan Popovici**, în limba croată și maghiară, combătând politica mizerabilă a kossuthiștilor a luat cuvântul **dr. V. Lucaciu**.

Cu glas puternic și vibrant, el a captivat chiar dela început întreaga dietă. Toți l-au ascultat cu o rară luare aminte și succesul e desevărsit, remarcabil.

Abia a început însă, și când a pomenit întâi de partidul național i-s'a strigat din mai multe părți: — Nu există partid al naționalităților!

Dr. Lucaciu nu s'a lăsat însă de loc încurcat, ci a răspuns: Cei cari tăgăduiesc ființa partidului național, rog să privească aceste bănci, unde stăm deputații aleși de partidele a trei naționalități! Ori să întrebe pe dr. Hoitsy Pál, directorul clubului kossuthist (care a fost trimis de partidul kossuthist să trateze anume afaceri cu partidul naționalităților).

Continuând, protestează împotriva învinuirii că naționalitățile n'ar iubi țara, ci ar unelti încontra ei.

Markos Gyula: Umblați cu revolvere!
Dr. V. Lucaciu: Ba nu! Arma noastră e legea și patriotismul nostru e ridicat d'asupra tuturor intereselor de partid, până ce coaliția a adoptat o ciudată formulă de guvernament. Ea se crede singura depozitară a patriotismului, și vestește pur și simplu că cine nu e în coaliție, e trădător de patrie. Pe când adevărul e, că patriotismul celor dela putere este subordonat intereselor de partid de caracter egoist. Insuși Hollo recunoscuse, nainte cu trei ani, că nu poate fi vorba de trădători de patrie, ci cel mult d'o luptă mai violentă în jurul unor idei marcante, cum e și ideea națională.

Ajungând însă la putere kossuthiștii, ce s'au grăbit să facă? O lege, alui Apponyi, care să imprimă țării un caracter național maghiar unitar. Ori, asta nu se poate, fiind Ungaria o țară poliglotă. Se forțează însă politica asta de maghiarizare și când noi o combatem, arătând că este nedreaptă, absurdă și imposibilă, ne strigați că agităm contra țării, pe când adevărul este că ne împotrivim numai tendențelor politice cari vor să ne despoaie de însușirile noastre etnice.

Insuși Berzeviczy a constatat de altfel, că nici după 18 ani de regim în care toți s'au

întrecut cu maghiarizarea și s'au cheltuit milioane pentru acest scop, *naționalitățile nu s'au maghiarizat.* Acelaș rezultat îl va avea și legea lui Apponyi, pentru că legile firei sunt mai presus decât ale oamenilor, și mai ales ale oamenilor îmboldiți nu de adevăr și dreptate, ci de patimi și condamnabile tendințe.

Apponyi pretinde că a făcut legea pentru a înlesni naționalităților învățarea limbii maghiare, să poată astfel ajunge și ele în slujbă. De ce nu s'a găsit însă ministru care să ia măsuri pentru respectarea unei legi fundamentale, cea dela 1868, care pretinde ca slujbașii să știe limba poporului care-i plătește?

Nu e adevărat, de asemeni, că naționalitățile s'au ridicat contra culturii maghiare combătând proiectul lui Apponyi. Nu, ci noi *ne apărăm propria cultură.* Cine are trebuință de cultură ungurească, învață și fără sălă și fără legea lui Apponyi. Dovadă întreaga inteligență a naționalităților și toți deputații de pe aceste bănci.

Vorbește pe larg despre călcarea în picioare a celui mai de căpetenie drept cetățenesc, dreptul de alegere, arătând cum chiar legea aceasta rea se falsifică prin felul rușinos cum se fac alegerile. Aduce pilde de rușinoase corupții și brutale abuzuri dela Lăpuș, unde candidase, unde alegătorii s'au isbit de sulitele jandarmilor și arginții lui Juda.

Vorbind de fărădelegile și blăstămățiile dela Beiuș, săcuiul bădăran **Nagy György** îl întrerupe, strigându-i că minte.

În aplauzele naționaliștilor dr. V. Lucaciu răspunde: Am, între altele, ca martori, șapte colegi, cari au văzut cele ce spui, iar întrerupătorul se conduce de patimă care însă nu poate mânji talarul ce port.

Urmează a înșira toate ticăloșiile pentru cari partidul naționalităților n'are nici cea mai mică încredere în guvern și nu-i votează nimic. (Ovațiuni din partea naționalităților).

Interpelarea lui Hodja.

Dr. Milan Hodja interpelează în afacerea fiorosului măcel dela Cernova. S'au petrecut atunci scene ce denotă josnicia în care se tăvălesc kossuthiștii: ei începură adică să rîdă și să întrerupă în batjocură pe slovacul care-și plângea frații uciși. O așa mișelie nu s'a mai întâmplat în nici o dietă din lume.

Din comisia financiară.

În comisiunea financiară a camerei, deputatul Polónyi, fost ministru de justiție, a avut un conflict cu Wekerle. Polónyi anume a spus, că în consiliul ministerial, care s'a ținut la Orșova anul trecut, când ministrii se aflau acolo cu prilejul aducerii în patrie a osemintelor lui Rákoczy, desbătându se iransacția n'a fost vorba de urcarea cvotei și de prelungirea privilegiului băncei austro-ungare, și în privința aceasta nu s'a făcut nici o învoială.

Wekerle, atins neplăcut, s'a hotărât să dea și el pe față un amănunt, ca să-l demascheze pe Polónyi. El a spus anume, că Polónyi a propus, ca transacțiunea să se încheie pe 20 de ani, nu pe 10 cum intenționa guvernul și cum de fapt s'a și încheiat.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — maeștru de monumente și pietre de cimitir. —

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de marmoră
mânt magazina se află în **Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.**
Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.
Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bănapatak.

Față cu această acuză Polónyi s'a scuzat, că propunerea lui a fost numai o apucătură de tactică, ca astfel să aibă apoi motiv de a cere compensațiuni dela austriaci: limba de comandă militară, etc. Iar dacă austriacii nu s'ar fi învoit, atunci nu s'ar fi alics nimica din transacțiune.

Deputații au rămas surprinși în fața acestei demascări a lui Polónyi.

În cercurile politice se vorbește, că Polónyi și-a început cu ziua de ieri activitatea opozițională față cu guvernul, pe care îl va ataca de aci înainte și mai vehement. Guvernul însă nu se va teme prea mult de Polónyi, precum se afirmă, căci el e deja bărbat nimicit moralicește.

Iată motivele, pentru cari Polónyi a lustrat în comisia financiară poziție împotriva proiectelor transacționale:

1. Cu privire la ridicarea cheltuielilor, cari trebuie achitate în număr, nu s'a făcut nici o dispoziție, împrejurare, care îngreunează înființarea băncii independente. 2. Nu se poate stabili, ce povară înseamnă pentru țară urcarea cvotei. Pentru acum înseamnă un plus de 4 milioane 800 mii, dar peste un an va fi cu mult mai mare plusul, iar pentru un caz de războiu va fi uriaș. Prin faptul, că s'a subminat și vaza comisiilor cvotei. 3. Se vede, că în transacțiune s'au pus piedeci împotriva introducerii notei de bancă independente pe 1910. Cere lămuriri, că valuta de aur stabilită este măsurătoare de valoare, ori mijloc de plată. 4. Așa se vede, că limba judecătorească, ce se va alege — în lipsa unei precizări — va fi cea germană.

Până nu se va asigura limba de comandă și de conducere maghiară, până atunci nu va vota transacțiunea, mai bine va repăși din partidul independentist.

NOUȚĂ!

ARAD, 30 Octombrie. n. 1907.

— **O constatare.** Primind din atâtea părți dări de seamă despre purtarea slabă a unor preoți în alegeri, am rămas uimiți. Cum se poate atâtea nemernicie între slujitorii Domnului, între fiii crescuți cu prescură, între ceice trăiesc din sărăcia poporului?!

Între altele, am căutat să vedem și am aflat, că aproape nici unul dintre atâtea nemernici nu este abonat, nu citește foaie românească, nu figurează în cărțile noastre (cel mult dacă îl aflăm între cei răi de plată, căror de ani de zile nu le mai trimitem »Tribuna«).

O dovadă și asta, că cine nu citește, nu se încălzește și azi păcătuiește puțin, mâne mai mult, până ce în fine ajunge la acte de trădare națională!

— **Insănătoșarea M. Sale Impăratului.** Din Viena se vestește că starea M. Sale Impăratului merge cu pași siguri spre vindecare. Tusea i-a încetat și așa are nopți liniștite. Puterile din ce în ce îi revin, pofta de mâncare îi e bună și medicii numai din marea lor îngrijire nu-l lasă să părăsească castelul dela Schönbrunn.

— **Principele Henric nu abdice de rang.** Se vestește din Viena, că principele Henric, care a sosit în Salzburg la tatăl său bolnav, a declarat corespondentului unui ziar vienez, că nu sunt adevărate știrile aduse de ziarele din Paris, că el ar voi să renunțe la titlul de principe.

Adevărul e că din cauze sanitare a cerut concediu de un an, pe care l-a și căpătat dela regele și acest timp îl dedică picturii.

— **Nu se simt prea bine.** Faptul, că deputații croați și naționaliști au început să-i spuie guvernului buchile în parlament, îi îngrijorează rău pe stăpânii noștri. Presa lor a început campanie împotriva croaților și naționaliștilor, care culminează în înăbușirea agitațiunii naționaliste. »B. H.« de azi are un articol de fond, care continuând cu mersul ideilor din articolul de ieri, spune, că slovacii și românii sunt sprijiniți cu

bani din partea Austriei, ca să uneltească în contra Ungariei.

O să inventeze ei tot felul de cauze, ca să aibă motive de a înăbuși pe toți nema-ghiarii din țară. Parcă până acuma, fără motive, nu s'au purtat destul de barbar. Ce vor face însă după ce vor avea motive — artificiale?

— **Născocitori perversi.** În ziarele ungurești s'au publicat cele mai mincinoase știri despre pretinsa revoluție slovacă și apeluri ce s'ar fi imprăștiat pe sate, precum se vorbea și de un placat mare ce s'ar fi pus pe ușa bisericii, în care s'ar fi îndemnat slovacii să omoare pe unguri.

Toate acestea sunt născociri mizerabile. Insuși »Keleti Értésítő« constată că adevărul este numai atâtea: Un țaran a scris pe ușă: *Hlinka a zidit biserica, el s'o și sfîntească...*

Aceasta-i chemarea la arme a slovacilor, de care s'au cutremurat »patrioții« și cer statari pe capul slovacilor dela Cernova și jur.

— **Regele Alfons în Paris.** Se vestește din Paris ca regele Alfons al Spaniei a plecat aialtăieri de acolo. La banchetul ținut în palatul Elyssée în onoarea lui a ținut următorul toast:

Acel sentiment bun ce-l nutriți dvoastră d-le prezident și nobila națiune franceză, pentru nouile legături de prietenie din Spania și Franța, ne pătrunde atât pe noi cât și pe întreg poporul spaniol. În interesul de a sprijini cu toții marea operă a păcii și a civilizației, cele două state trebuie să asculte numai de dorințele interne ale poporului, cari sunt din ce în ce mai conștii de interesele comune ce le leagă. S'ar putea crede, că loviturile ce au ajuns populația unor ținuturi ale celor două țări, parcă ar voi să apropie mai mult popoarele noastre.

— **Nasi prezidentul consiliului ținutului Trapani.** Se vestește din Palermo, că Nasi a fost ales unanim prezidentul consiliului ținutului Trapani. Din incidentul alegerii s'a adunat lume multă în orașul Trapani și s'au făcut ovaii în-suflețitoare lui Nasi și familiei lui.

— **Iubileul parlamentar al lui Giolitti.** Se vestește din Roma că ministrul prezident Giolitti împlinind în 29 Oct. 25 de ani de activitate parlamentară, colegii lui i-au oferit un scut lucrat artistic din argint, dând tot odată expresie devotamentului lor neschimbat.

— **Bătae între soldați.** Se vestește din Kaposvár: Aialtăieri seară s'a încins bătaie între infanteriști din regimentul 69 și între niște civili, așa trebui să intervină poliția. Soldații nu ascultă de polițiști, ci îi atacară și pe ei, așa că aceștia în legitimă apărare scoase săbiile și tăiară pe câțiva soldați.

— **Ciocnire de tren.** Trenul accelerat, care a plecat aialtăieri din Pesta spre Fiume, a ajuns trenul de marfă, care plecase înaintea lui, între stațiile Lic și Place, și s'a ciocnit de el. Din cauza ciocnirii mașina trenului accelerat a deraiat, și cele două vagoane din urmă ale trenului de marfă s'au stricat. Frânarul de pe trenul de marfă a fost aruncat jos prin zdruncinarea mare, dar nu s'a rănit grav.

— **Fă bine neamului tău.** Ca să se înmulțască clasa industriașilor și între români, redacțiunea foii »Meseriașul« din Lugoj mijlocește gratis plasarea de băieți la meseriașii noștri, cari caută și întreabă tot mai mult după băieți, învățacei (șegărți, inși) la această redacțiune. La țaria neamului zidește tot natul, care ajută clasa aceasta. Redacțiunea »Meseriașul« roagă deci pe tot iubitorul de neam român să-i caute și să-i ceară intervenirea pentru așezarea de atari băieți, căci ar avea totdeauna unde.

Preoților și învățătorilor mai săraci li-ar da foaia chiar pe jumătate prețul (pe 1 fl. 20) numai ca să-i angajeze la acvitatea de băieți pentru cariera industrială.

Adresa: Redacțiunea »Meseriașul« Lugoj.

— **Mare furtună la Neapole.** Neapole. Azi dimineață a bântuit o violentă furtună care a produs mari pagube în împrejurimile Neapolei. Arborii au fost desrădăcinați; coperișul fabricii de chibrituri a fost ridicat și asvârlit. Villele din Portici au fost mai ales bântuite. Circulațiunea tramvaielor spre vilele de pe Vesuviu este întreruptă.

— **Nenorocire în aer.** Se vestește din Paris, că balonul cu cârmă »Patrie« Sâmbătă a trecut

peste o nenorocire, care însă n'a avut urmări mai serioase. În nacela balonului eră maiorul Bottiaux, fratele ministrului Bartou și de Contades, membrul aero clubului. »Patrie« plutea tocmai de asupra câmpiilor Issy, când se rupse un șurub și a căzut într'un cuptor de ars cărămizi. Maiorul Bottiaux nu-și perdu cumpătul ci căută să-și liniștească și soții. După câteva minute »Patrie« se lăsă jos în apropierea temniței »Fresnes les-Rungis«, unde reparară imediat balonul. Din această întâmplare au luat învățătura, ca înainte de a se urcă balonul să-i cerceteze bine toate părțile.

— **Nenorocirea de tren a părechei regale spaniole.** Se vestește din Cherbourg, că trenul, cu care a sosit acolo părechea regală spaniolă, în momentul când eră să treacă pe șinele arsenalului militar, a deraiat. Părechea regală a suferit o mare zdruncinătură, iar un funcționar de tren a fost rănit. Părechea regală s'a dus pe jos până la gară și de acolo urcându-se în trăsură au mânăat la port. Acolo s'au imbarcat pe vaporul englez de războiu »Renow« și au plecat în Englitera.

— **Doamna Toselli în Salzburg.** Se vestește din Salzburg că la curtea marelui duce ar fi sosit o telegramă, după care d-na Toselli cu soțul ei sunt în drum spre Salzburg. Se crede că drumul d-nei Toselli în Salzburg nu e într'atât în legătură cu boala tatălui ei, ci mai mult cu predarea principesei Pia Monica. După o telegramă din Salzburg sosită mai târziu, în cazul când d-na Toselli ar sosit, nu o vor lăsa lângă patul tatălui ei bolnav, ci poliția după ordine de sus a luat măsuri ca d-na Toselli să nu poată păși pe teritoriul Salzburgului.

— **Duel mortal între fete.** Se vestește din Lemberg, că două fete aplicate la firma de expediții »Jellinek și Karo«, dra Reiter de 20 ani și dra Manna de 19 ani, au duelat în zilele trecute într'o pădure apropiată. Duelul a fost cu pistolul și condiții grave. La primul schimb de gloanțe dra Manna a fost ușor rănită, iar la al doilea schimb de gloanțe glonțul a pătruns în capul drai Reiter și a fost așa de grav rănită încât a doua zi a murit în spital. Amândouă fetele aveau relații cu un căpitan fără să știe una despre cealaltă, și la amândouă le promise căsătoria. Când din întâmplare, aflară că sunt rivale își făcură reproșuri reciproc și se hotărâră să dueleze sub condițiile cele mai grele.

— **Atragem atențiunea on. cetitori asupra anunțului Grosz Nagy Ferencz.**

— **Fața fragedă și mâna albă** este de cea mai mare importanță pentru frumsețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au adevărit ca adevărat bune în contra pistriurilor, petelor de ficat, coșuri, miteseri, roșeața mânilor. Dă feții și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comandă la singurul preparator: Tó-nay Imre și Wachsmann Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

— **Săpun de viorea de Parma.** Sub această numire de câțiva ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de violele? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca puhiicul mare se nu întrebunțeze acest săpun, numai ca să-i tindă mâna de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil., 3 bucăți 2 coroane 20 fil. Pregătește Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă, Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drogheria lui Vojtek și Weisz, Lugoj în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

— **Nu știe ce e spre binele lui,** cel-ce spre îngrijire mustăților folosește tot felul de unsoari. Ceea-ce dă culoare frumoasă mustăților, ce le întărește și le îndesă este numai vestita unsoare de mustăți de Hajduság (Hajdusági bajuszpedrő) inventată de Grósz Nagy Ferencz farmacist în Debreczen. — 3 șcatule 2 cor. 50 fil., trimise ranco cu rambursă.

Economie.

La sfârșitul lucrului de câmp.

Azi-mâne, sapa, coasa, plugul ajung la scut până la primăvară, când vor fi puse iară în mișcare de mult oropsitul nostru popor, ca să îi fie într'ajutor la munca cea grea, pentru a-și câștiga pâinea cea de toate zilele.

Cu sfârșitul lucrului de câmp, după o muncă obositoare de luni de zile, după multe zile grele și multe nopți de neodihnă, țaranul nostru ajunge la puțină odihnă, dacă

și-a putut câștiga atâta cât să îi fie până când ajunge iarăși la muncă. Căci în zile de iarnă afară de lucrurile de pe lângă casă, cu vitele, nu prea are și alte ocupațiuni și așa nici de câștig nu poate fi vorbă.

Dacă lunile de iarnă pentru poporul nostru sunt zile mai ușoare mai libere, e neapărat de lipsă, ca să ne gândim că acest timp liber, să-l folosească totuși pentru înaintarea lui.

Pentru că acest timp să-i fie de folos poporului nostru, să lase urme binefăcătoare asupra lui, inteligența și conducătorii lui, au o datorință mare de îndeplinit, căutând cu statul lor a-i conduce și a-i arăta calea cea adevărată și această datorință numai așa își vor îndeplini-o, dacă vor lăsa la o parte nepăsarea și se vor pătrunde de acea sfântă datorință, care o au față de neamul românesc, față de popor, din care s'au ridicat.

E grea munca ce o avem de îndeplinit, și mai cu seamă în mult urgisitul Bihor, căci pe de o parte sărăcia, pe de altă parte întunerecul, sunt piedeci ce cu greu le poți înlătura.

E grea munca, dar învățăturile câștigate, pilde luate dela alte neamuri, vor schimba starea poporului și lupta noastră pentru înaintarea poporului nostru, va fi un ce vizibil, care va putea da rezultate dorite.

Una să nu uităm, că timp îndelungat trebuie să lucrăm împreună cu poporul, să dăm dovezi, că îi purtăm la inimă soarta și apoi ne va urma pe calea cea bună, pe calea adevăratului.

E grea și pinoasă calea ce o avem de a străbate, dar trebuie plivită de buruieni, ca să fie plăcută, trebuie sămănată cu flori ca să fie frumoasă, să ai plăcerea de a umbla prin ea. Singură însă nu se va plivi și nici curăți!

Trebuie să cercăm legătura cu poporul, să-l luminăm, și să-i arătăm poporului, cari îi sunt prietini cei adevărați, cu cari e de lipsă să lucreze umăr la umăr la umăr. Să sădăm prietinie și iubire între cei de un neam și lege și nu ură cum contrarii neamului nostru doresc.

Cel mai potrivit timp pentru a sfătui poporul sunt lunile de iarnă, când poporul are vreme.

Cărturarii neamului nostru începă munca de redeșteptare, căci altcum nu știu unde vom ajunge.

Învățătorul afară de zile de sărbătoare și Dumineca, are în fiecare săptămână o zi liberă. Preotul are toată săptămâna liberă.

Cărturarii dela orașe nu-i vorbă sunt mai ocupați, dar oare pentru ei nu ar fi o recreare, dacă în zile de Duminecă și în sărbătorile s'ar cobori la popor să stea la sfat cu el să-i asculte durerile și năcazurile lui, să-și adune puteri nouă în lupta pentru înaintarea poporului.

Despărțământul Asociațiunii ar putea face mult prin prelegeri populare, prin prelegeri populare, prin prelegeri economice practice, înființarea de biblioteci populare, prin împărțirea de cărți și foi între popor.

Nu zic, că nu se lucrează prin despărțăminte, dar dacă e vorba de Bihor, apoi cât se face e egal cu zero.

În sările lungi de iarnă când și de altfel poporul se adună la așa numitele șezători, poftescă și cărturarii acolo, ducă cu ei niște cărți frumoase și folositoare, niște foi bune și să cetească poporului, propage între

popor iubirea de carte, iubirea de neam și lege, și nu se vor putea căi mai mult, că poporul nu-i urmează.

S'ar putea începe cu prelegeri pentru învățarea scrisului și cetitului și pentru aceia, cari în etatea fragedă și nu din vina lor nu au putut învăța, căci mare lipsă vom avea ca întreg poporul nostru să știe ceti și scrie.

Nizuiască a desvoltă în popor simțul de cant și cu deosebire în cântece bisericesti, căci cu atât va avea mai mare atragere poporul de a merge la biserică, când știe badea Ioan, că băiatul lui cântă apostolul, feciorul cântă în strană, cu câtă voie va merge el la biserică. Preoții, învățătorii sunt chemați să o facă aceasta, și nu se va întâmpla, ca bisericile noastre să fie goale și poporul în decursul serviciului în multe locuri să fie prin crășme.

Să probăm a folosi timpul liber în muncă serioasă, în muncă ideală, să nu tot căutăm numai interesul și vom vedea, că putem ajunge la rezultate frumoase, la ținta idealului nostru național. *V. Babi.*

Bursa de mărfuri și cotețe din Budapesta.

Budapesta, 30 Oct. 1907.

INCHEREA LA 1 ORĂ :

Grâu pe Apr. 1908 (100 klg.)	24.85—24.88
Secară pe Apr.	23.20—23.24
Ovăs pe Apr.	14.26—14.28
Cucuruz pe Mai 1908	16.96—16.98

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul :

Grâu	
De Tisa — — — —	23 K. 85—24 K. 50 fil
Din comitatul Albei — — — —	23 > 35—24 > 30 >
De Pesta — — — —	23 > 15—24 > 30 >
Bănățenesc — — — —	23 > 20—24 > — >
De Bacica — — — —	23 > 35—24 > 15 >
Săcară — — — —	22 > 05—22 > 30 >
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 > 80—16 > — >
> de cvalitatea II — — — —	15 > 60—15 > 80 >
Ovăs > > I — — — —	> — — — — > — >
> > II — — — —	> — — — — > — >
Cucuruz vechiu — — — —	> — — — — > — >
> nou	14 > 35—14 > 50 >

Ultime informațiuni.

Haidu și Lengyel judecați. Astăzi a adus sentință tribunalul din Budapesta împotriva lui Hajdu, acuzat cu violarea secretului oficial și a lui Lengyel, acuzat în calitate de complice al lui Hajdu. Acesta a fost judecat la 14 zile temniță de stat, iar Lengyel la 7 zile.

BIBLIOGRAFIE.

»Albina« revistă enciclopedică populară, pe luna Octombrie are următorul sumar :

Comiteul, Un cuvânt înainte. — P. Gârboviceanu, Zece ani de viață. — I. Kalinderu, Credința și știința. — Hareț, Luminarea poporului... — Pimen al Dunării de jos, Reflexiuni asupra jubileului de 10 ani dela înființarea revistei »Albina«. — Athanasie Râmnic, Două cuvinte despre țărani. — Al. G. Galeșescu, Bogăția unei țări... — P. Rășcanu, O datorie sfântă. — Sofia Nădejde, Pace și între oameni bună învoire. — G. Goșbuc, Piatra trăsnetului. — I. Slavici, O vânătoare cu rost. — C. Fussea, »Albinei«. — C. Banu, Patria. — N. Rădulescu Niger, »Albinei«. — N. Bibiri, Omagiu din parte mi revistei »Albina«. — Prof. dr. Manolescu, Ce învățătură putem trage din viața insectei albina? — Cărți noi. — Sf. C. Ioan, Din folioasele învățămantului. — M. Lupescu, Omul fără noroc. — L. Mrejeriu, Indemn către muncitorii români. — C. Armașu, Cugetări. — Icon. C. Nazarie, Sfântul Ioan Gură de aur. — Mulțumiri. C. N. Mateescu, Legenda lumânăricii. — General P. V. Năsturel, Radu Șerban Basarab și Matei Basarab. — P. Dulfu, Pribeagul. — Al. Lăpădatu, Lupta dela

Năeni. — M. Sadoveanu, Istoria unei pălării și alte multe.

Sunt apoi ilustrațiuni și gravuri afară din text : În zorii zilei, gravura în colorii (coperta), de I. Strâmbulescu. — Dacia, de Costin Petrescu. — Mihailu Viteazul, de Oscar Obedeau. Muzică : Gr. Teodossiu, Două cântece școlare : I. Copoțelul ; II. Mircea la bătaie.

Fetele tinere

dacă sunt fizicește slabe, sau dacă sufer numai de boale trecătoare, deja de mult sunt cu toată încrederea față de Emulsiunea Scotti, căci are un efect binefăcător asupra desvoltării lor, acest gustos și ușor de mistuit 8

medicament întăritor.

Fetele în desvoltare ar trebui să ia cu orice ocazie acest preparat, când sunt slabe, obosite și indispușe.

Prețul unei sticle originale 2 cor. — — — 50 bani. — — —

Se capătă în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii vă rog să observați marca care reprezintă un pescar.

Poșta Redacției.

George Petrișor, Pecica. Trimite-ne populare, culeșe, iar nu compuse, le vom publica bucuros.

Poșta Administrației.

Ioan Regea, Gattaja. Am primit 2 coroane ca abonament până în 1 Aprilie 1908.

Andrei Avram, Binis. Cartea de lege o poți primi dela dl Paul Rotariu adv. Timișoara.

George Ripa, tinăr, Drauț. Am primit 2 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1908.

Ioan Peia, Bocșa-rom. Mai ai 6 cor. de plătit în abonament până la 1 Ianuarie 1908.

George Repede, preot, Homorod. Avizul din cauze tehnice trebuie trimis tuturor. Cetește însă cu atențiune și vei afla că sună numai acelora cari sunt datori. D-ta ai plătit întreg abonamentul.

Isailă Chirilă, Hodoni. Răspunsul dat dlui G. Repede, sună și d-tale.

Iacob Nicoloviciu, Prigor. Răspunsul dat dlui G. Repede sună și d-tale.

Ioan Luțai, Semeac. D-ta ai plătit abonamentul până la 1 Ianuarie 1909.

Iosif Dragoș Șirean, Bureșt. Am primit 2 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1908.

Ioan Barbură, Cil. Am primit 2 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1908.

Ilie Cloșan, măsar, Iablanța. Am primit 2 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1908.

G. Adam, Murani. Am primit 4 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1908.

Nic. Luchilin, Binis. Am primit 1 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1908.

Mihailu Salauț, Seitin. Am primit 6 cor. ca abonament până la 1 Iulie 1907.

Trandafir Gașpar, Prebul. Am primit 2 cor. ca abonament până la 1 Oct. 1907. Mai ai de plătit pe 1907 1 cor.

Svetozar Roșu, Battonya. Am primit 4 cor. ca abonament până la 1 Aprilie 1908.

Nic. Imbrea, Anina. O firmă întrebă e : Arsa Illics, Arad, Szabadság-tér. Adresează-te la el.

Isailă Chirilă, Hodoni. Cere calendarele dela »Libertatea« Szászváros.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proorietar George Nicbla.

În cancelăria avocatului Dr. George Popa din Buteni află aplicare momentan

un scriitor cu praxă.

Reflectanții să se adreseze direct. Salar conform învoielei.

Scrisoare deschisă.

Subscrișii prin aceasta venim a aduce cele mai călduroase mulțămite băncii de asigurare »TRANSILVANIA« din Sibiu pentru grabnica și acurata purcedere la despăgubirea daunelor cauzate prin incendiul din 27 Septemvrie 1907, care a distrus o parte bunicică din comuna noastră. Indemnăm cu tot dinadinsul pe toți confrății noștri economi, ca luând pildă din nefericirea noastră să nu întârzie a-și asigura tot contul lor mișcător și nemișcător agornisit cu atâta trudă în astfel de zile grele. Să iee pildă din nefericirea celor-ce n'au fost asigurați. cari au rămas în timpuri aproape de iarnă fără adăpost. Aceia, cari doresc să se asigure îi indemnăm să se asigure la banca susnumită »Transilvania«, care după cum ne-am convins singuri este una dintre cele mai bune bănci de asigurare, care întrece în promptitudine și acurateță ori-ce bancă de felul acesta și față de care numai cuvinte de laudă și mulțumită putem avea.

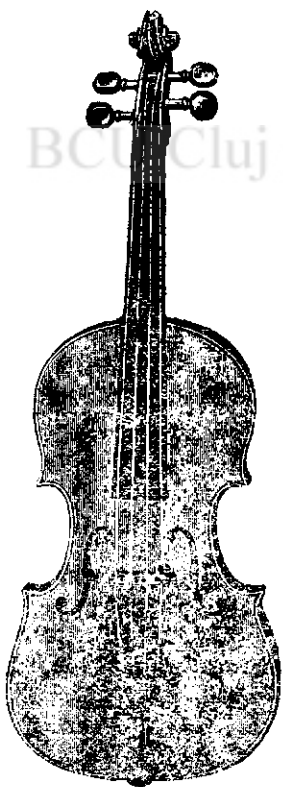
Romos, în 13 Octomvrie 1907.

Ioan Mândrescu mp. Ioan Stefan mp.
George Basarabă mp. Aurel P. Ordean mp.
Ioan Babă mp. Ioan VasIU I. Gheorghită mp.
Nicolae Trocan mp. Nicolae Baboiu mp.
Ioan Pleșug mp.

Distins cu medalie de argint a societ. regnicolare
— de industrie. —

Braun Mihály
măestru de muzicale
furnis conserv. din Cluj,
Kolozsvar,
Wesselényi M.-u. 18.

Vioare fine, viole și celo se pregătesc în atelierul meu. Coarde italiene veritabile, germane făcute din mațe, coarde de mine însumi fabricate. Paturi de vioară și tot felul de alte părți a vioarei. — Cele mai grele reparări se fac repede și artistic.

Haltenberger Béla,

văpsitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

◆◆◆ KASSA. ◆◆◆

Se curăță sau se vâpșește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se vâpșesc într'o culoare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

In casuri de doliu, se vâpșesc imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poate de repede și punctual **pe postă și în provincie.**

Odăjdii bisericesti, brodăriile se curăță frumos și multă îngrijire.

Cea mai mare și mai ieftină firmă de grădinărit din țară.

200,000 bucăți de ultoi de vie, 200,000 bucăți riparia, 100,000 bucăți pomi frumoși cu coroană, 200,000 bucăți trandafiri nobili, 100,000 bucăți arbori de lux și cireși de lux se pot căpăta cu un preț fabulos de ieftin, catalog de specii și prețuri se trimit gratuit și porto franco — firma

Váradyvelencei műkertészeti és rózsatelep Nagyváradon.

VIND

Oltoiuri verzi devită cu rădăcină

losă portalis, Chaszla alb și roșu, Oporto, Rizling, Szlan-kamenka, mîia cu 160 cor.

Loză netedă Riparia, portalis, mîia cu 9 cor.

Tei înalți de 3-4 metri 100 bucăți cu 60 cor.

Resch Mihály, Ujvidék.

Se nu mai suferi nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de gheață (jégzesz).

E singura mângâiere pentru cei ce sufer de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélcséh îmi scrie următoarele:

Spiritul de gheață l'am primit cu mulțămită; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsă, la durere de stomach, la durere de înțepirea gâtului și odată la durere da cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce sufer.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut

Minunatul **Spirit de gheață** a întrecut D-Tale — toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő

Josif László, paroch.

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă sase sticle mici din vestitul

Spirit de gheață (jégzesz)

cu întoarcerea postei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de gheață.

Atkár

Bander Gábor, mäsar.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțămită, prin cari e lăudat **spiritul de gheață.**

Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

HATVAN.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe postă numai 3 sticle mari sau 9 sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

Preparațiuni de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás fürdő

noi aranjamente

expediază în afară de cartel o cantitate ori cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

natural, chemic, din isvorul de acid-carbonic din băile Buzias, pentru prepararea apei gazoasă (soda) pentru restaurato-i și alte scopuri industriale.

Nu se poate confunda cu acidul-carbonic artificial care e mai fără spor. ● Serviciu de încredere, conștiincios!

Ape minerale și medicale de Buzias

in sticle de 1 și de 1/2 litre.

Au un efect neîntrecut pentru boale de inimă, rimich și beșică.

Apă de masă de prima calitate!

Lămuriri serveste cu plăcere:

„Muschong-buziásfürdői szénsavmúvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn”.

Adresa telegrafică: Muschong, Buziásfürdő. — Telef. interurb. 18.

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!

Crema de față Regina

care pentru însușirea neîntrecută de frumșetare la expoziția din 1900 Paris a fost premiată.

Crema Regina curată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată.

Un borcanel 1 cor. 40 fil.

Pudra Regina se recomandă ca cea mai bună dintre pudrele de până acum cunoscute. Se vind în culoare albă, roză și cremă. O șcutulă 1 cor. 40 fil.

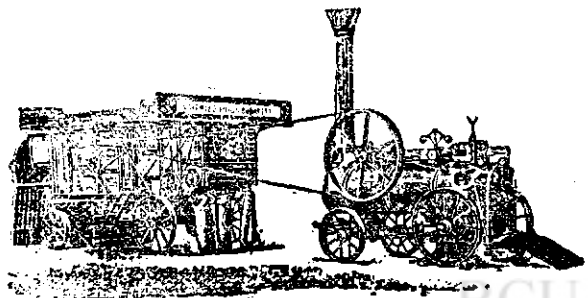
Sapunul crema Regina e sapunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetarea feței. O bucată 70 fil.

De vândut în laboratorul chemical a lui

Temesváry József, apotecar

SZEGED, Petöfi Sugár-ut

și la **Török József, apotecar, Budapest, Király utca.**

Provisiuni de mașini cu vapor

LOCOMOBILE

făcător de jirezi de paie

în formă întrebuițată și cu dregere

se pot căpăta pe lângă condiții de plătere foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGÓ

BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

Prăvălie nouă! **Fischer Mór** Prăvălie nouă!
ARAD
Piața Andrassy 20.
(Palatul Fischer Eliz.)

Magazin bogat asortat de cele mai bune

articole de porțelan

sticlă,

LĂMPI

RAME,

argintărie-china și alpaca

obiecte de lux și tacâmuri.

Jucării de copii. Păpuși.

TRUSOURI DE MIRESE.

Cel mai bun izvor pentru obiecte de ocazie și cadouri.

Rame din cele mai frumoase, se pregătesc repede și punctual.

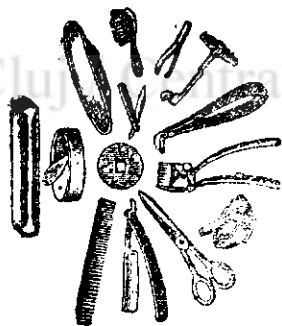
Serviciu prompt și cu atenție!

Tejnor János

Timișoara-Fabric, str. Andrassy 18.

P. T.

După 25 ani de activitate la firma Karl Koch, im permit a aduce la cunoștință, cumcă m'am, stabilitat însumi sub firma susnumită.

Recomand numai fabricate de clasa primă ca: cuțite de buzunar, briciuri de ras, foarfeci de oțel, instrumente chirurgice, tacâmuri, unelte de grădină, bantage; legături la curarea morburilor se efeptuește prin oameni experți. Ciorapi de gumi, specialist pentru mâni artistice, picioare și alte aparate ortopedice, preservetive, ascuțiri, reparaturi, nichelări se efeptuesc garanție de oameni experți.

TEJNOR JANOS,

instrumentar chirurgic, cuțitar și convacar absolvent.

COVOARE

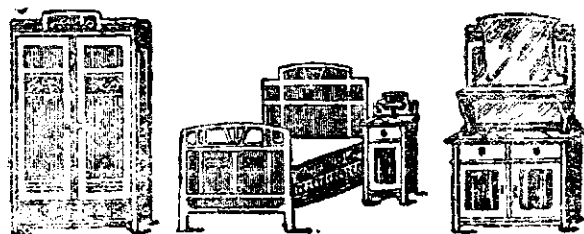
în toate calitățile,

saci pentru bucate, ponyve impenetrabile ștranșuri și sfoară

în cantitatemici și mare se pot căpăta ieftin la prăvălia de articole industriale din Ardeal și Bácska.

Reich B. Károly Fia és Társa.

Arad Andrassy tér 6 (Verbos-ház).

Fabrică de mobile.

Cel mai ieftin izvor de a procura mobile e în TIMIȘIORA.

Mare magazin cu tot felul de mobile pentru mirese, dormitoare, saloane, cafenele, hoteluri etc., dela cele mai simple până la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru biurouri de cancelarii și bolte, pregătirea meselor de biliard după deseme date sau planuite și desemnate de mine; nu altcum și tot felul de lucruri și mobile pentru edificii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plătitibil în rate lunare.

În așteptarea comandelor, rămân

cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile în

Temesvár

Oravicza

Gyárváros, 3 király-u. 6.

Fő-utca.

Dela mine se pot procura mașini de cusut, economice și biciclete

cu prețurile cele mai reduse și

pe lângă solvire în rate.

Atelier reparator mechanic. Reparări se efeptuesc grabnic și punctual și în provință.

Falk Imre,

Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 30.

Széchenyi-tér 39.

CUMPĂRĂTURI DE OCASIE!

Aduc la cunoștință on. public, că am cumpărat prăvălia de porcelanuri și sticlărie a Fraților Gebhart și din cauza greutăților mutăului, toate articolele ce se află în magazin, precum sticlării, porcelanuri, lămpi, lustre de gaz și electrice, tot felul de articole de podoabă, tacâmuri de masă de alpaun și alpaca de argint, vase de tert din nickel ș. a.

le vând cu preț redus despre ce rog pe on. public să se convingă

Cu deosebită stimă:

Următorul Fraților Gebhart

RAUCH RAIMUND.

Prețuri ieftine!

Mobilierul prăvăliei e de vândut.

Müller György

prăvălie de prapuri, odăjdii și obiecte bisericesti
Temesvár-Józsefváros, Uri-utca nr. 16

recomandă magazinul său bogat de odăjdii bisericesti, acopereminte pentru altar și obiecte pentru biserici de ritul ortodox. Tot felul de steaguri bisericesti, articoli de aramă și lemn precum icoane sfinte.

Cruci din tinichea pentru câmpuri, obiecte pentru împodobirea bisericilor în esecuție frumoasă și după stil.

Provocându-mă la experiența câștigată pot să asigur onorata preoțime, că voi putea satisface pretensiunilor celor mai gingașe.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez speșele de întabulare, convertez datorile de interese mari.

Resolvare grabnică, serviciu prompt.

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

TRISKA J. Pianine — Cimbale — Piane
Harmoniceîn prețul de fabrică se pot
căpăta și plătit în rate.

● Se închiriază instrumente. ●

Acordarea sau repararea în
loc sau în provincie o săvâr-
șește prompt.Cel mai mare magazin
de piane în Ardeal **TRISKA J.**
KOLOZSVAR
Sétátér-u. 10. (Casa propr.)**In atențiunea celor cari zidesc!**

Aduc la cunoștința celor interesați, că în ferma mea de zidit din Radnai-ut 22 (telefon 393) și în cancelaria mea de arhitectură (telefon și pentru comitat 264) se pot procura și căpăta

TIGLE (cărămizi)calitatea cea mai bună arse în cuptorul meu de curând zidit, tot așa **treiste** pentru tovine în ori ce calitate. Primesc zidiri de ori ce soi, — planuri și executarea lor pe lângă prețurile cele mai moderate. Schițe fac gratuit.

Cu stimă;

Probszt Mihály

zidar și fabricant de țigle. Arad, Str. Ferdinand Nr. 1-a.

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

a lui
VARGA ÁRPAD

MAKÓ

(Lădița de poștă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat
se trimite gratis și franco.

Első szegedi len-áru damast és műszövőde

Csecs Mihály

SZEGED, Tisza Lajos-körut 33.

Recomandă produsele sale proprii de in și damast precum: covoare, ștergare, fugare milieu și toate cele trebuincioase pentru pat. Tot așa haine pentru mireasă, precum lucruri de ajur după plac.

Prețuri moderate, serviciu prompt.

— La rugare prin epistolă mă presint personal. —

Cine are năsip sau petriș se schimbă în „Bae de aur“

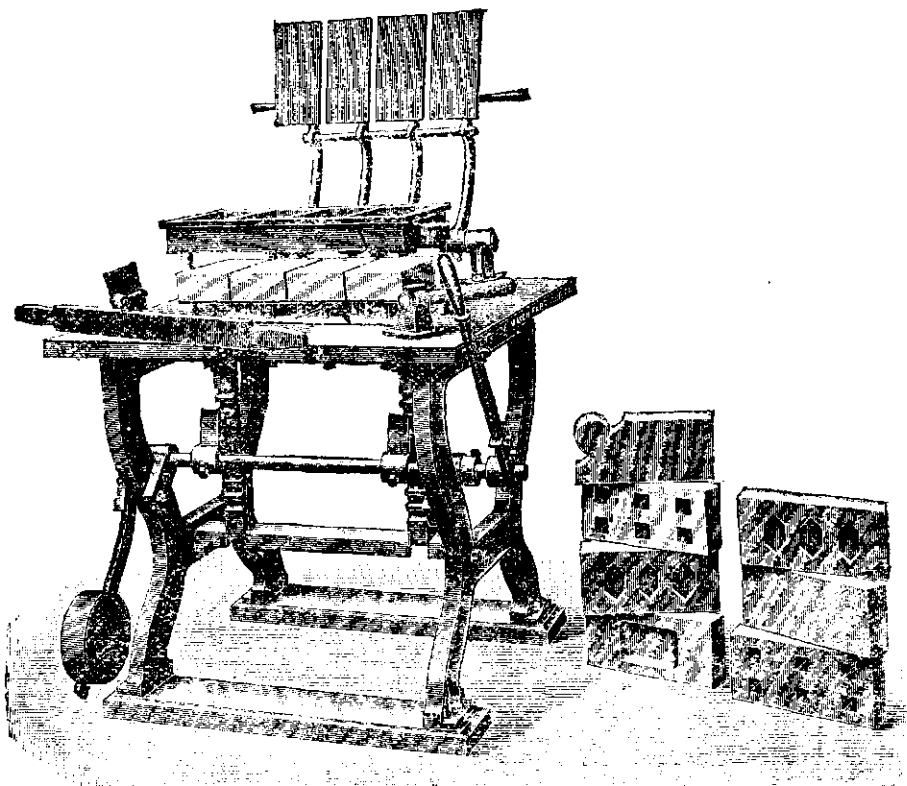
dacă se ocupă cu prepararea petrilor în mod artificial.

Se pot prepara cu mici cheltuieli:

Cărămizi de părete din cement prepararea à 1000 de bucăți . . . 18 C.
Tigle de cement pentru acoperiș prepararea à 1000 bucăți . . . 40 C.
Plăci de cement prepararea à 1000 bucăți 50 C.
Burloane de cement pentru scocuri, inele de cement pentru fântâni ș.

Mașinăriile necesare pentru fabricarea celor de sus le liferează ERNST TIETZE fabrică de mașinării liferite medailate în mai multe rânduri și turnătorie de fer GUBEN N. L. Germania.

Reprezentat de către:

BUSCHITZ MOR în KOMÁROM.CATALOG ILUSTRAT ȘI PROIECT DE BUGET gratuit
trimite reprezentantul fabricii Büschitz Mór, Komárom,
câtră care trebuiesc adresate și scrisorile.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă
de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spiritul Reuma

Încercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Grósz Nagy Ferencz, farmacist

DEBRECZEN, str. Șaș nr. 8.

farmacia „Arany egyszaru”.

Recomandă medicamente speciale preparate.

Numai există reumă!

Cine voiește să scape de ori ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Király Balzsam

al cărui efect vindecător recunoscut și de medici.

1 sticlă mare 2 cor. 65 fil. cu îndrumare. 3 sticle mari 6 cor. 65 fil. cu îndrumare, porto franco cu rambursă.

Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai eficace medicament.

Numai există reumă!

MEDICAMENT PENTRU VOPSIREA PĂRULUI

în culori blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndeajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înapreste părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., e de ajuns pe un an întreg.

Mare depozit de medicamente speciale din țară

și streinătate, articole de lux, bandage etc. etc. etc.

CEL MAI SIGUR MIJLOC DE ÎNFRUMȘETARE e

Crema de față Fáy-féle Arcz-Crém

efectul e miraculos! Infrumșează, întinerește! Cel mai escelent mijloc contra pistruiilor a petelor ficat și a tuturor necurătenilor de față. Un borcan 1 coroană săpunul 1 coroană bucată. — — —

Depozit princ. de exped. Grósz Nagy Ferencz, farm. Debreczen.

MUSTAȚA E

FRUMOASĂ!

dacă întrebuițezi

POMADA HAJDUSÁG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătite din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin postă se trimit numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Parfumuri de tot felul

cu 1, 2, și 3 cor. sticla.

FRATER és DŐMÖTÖR

cancelaria de arhitectură diplomată

ARAD, STRADA SALACZ GYULA NUMĂRUL 1.

Primește:

măsurarea, regularea, comasarea, parcelarea, orașelor, comunelor, și a domeniilor precum și tracirozarea, plănuierea și construcția terenurilor de pădure și industriale.

Specialiști:

în plănuierea și înființarea regulărei de ape și a apaductelor.

Înștiințare.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public din loc și jur, că în locuința mea din strada Bercsényi, nr. 8 Arad efeptuesc tot felul de

planuri de zidărie

pe lângă prețurile cele mai reduse.

Insemnez că în urma praxei mele continue de 32 ani, mă nizuiesc ca în totdeauna să câștig îndestulirea onoratului public doritor de a zidi. Nu sunt membrul nici unei societăți și tot felul de zidărie o efeptuesc cât mai curând.

Cerând sprijinirea, sunt cu profundă stimă:

Horváth József, măestru zidar.

Am onoare să aduc la cunoștința on. doamne că

Atelierul nostru

de confecționarea rochiilor pentru doamne

(care se află în Arad, edificiul teatrului, etagiul II, în dreapta pe partea pieței Libertății)

I'am îmbogățit cu

un depozit de pălării de dame

moda cea mai nouă.

Și suntem în situația favorabilă de a putea vinde articolele noastre moderne cu prețuri reduse.

Cu stimă: **Surorile Wolf.**

Tot aici se primesc fete istețe cari voiesc să învețe.

ȘCOALA DE POMI ȘI TRANDAFIRI a lui

Szabó István

UJ-SZEGED, Főfasor nr. 35.

Recomandă cam 140.000 bucăți de 1, 2, 3 și 4 ani, altoi inabilitați de meri, peri, gutui, naspolya, cireși, vișini, caiși și perseci, așa mai departe pruni și ringloți, în ecsemplare frumoasă și drepte, cu rădăcină sănătoasă.

— Pomii se pot comanda în tulpini mici, semi-mici și înalți. —

Prețul: 100 bucăți 40—60 cor. ecsemplare înalte pentru alu 100 bucăți 70—80 cor.

Trandafiri înalți, din pământ liber, diferite soiuri, 80—200 fil. Tufe de trandafiri nobilitați din rădăcină, din pământ liber ecsemplare frumoase, tari de soiurile cele mai bune bucata: 40—50 fil. — Trandafiri cari se urcă „Crimson Rambler“, în lungime 1—2 metri prețul unui ecsemplar 40—60 fil. — Teiu cu frunze mari, ecsemplare tari bucata 2 cor. — Pomiișori selbatici 500.000 bucăți, cei mai mulți transplantați, Se pot comanda meri, peri, Pronus Mirabolan, Pronus Mahalék, perseci de toamnă și galbeni, 1000 de bucăți 10—30 cor.

Mare asortiment de salcrâmi rotunzi și piramidați. Thuja Compacta și Piramidalis depozit mare în preț ieftin.

Vă rugăm să cereți catalog de nume și prețuri îl trimitem gratuit.

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

lăcătuș de edificii, canale și apaducte

Arad, Strada Batthyányi Nro. 17.

Pregătește din fier bine bătut: grilaje la fluviu,
— — trepte, balcoane, și pentru bănci. — —

Primește spre efectuare ori-ce forme de fer, acoperișuri și rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construcție de apaducte, eșitoare fără miros, pisoare, lavortoare, scâlzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de tuburi de piatră smălțuită.

TELEFON Nr. 87.

. telefon 585.

Adresa telegrafică: Reppmann, Arad

Atelier de arhitectură alui

Reppmann Gyula

architect.

Cancelaria de arhitectură și întreprinderi de zidire:

Cancelaria filială:

ARAD, Weitzer János-u. 13
(peste drum de poșta principală).

Cancelaria principală:

BUDAPEST
Baross-utca 46.

Primește tot felul

de lucrări de biurou în cadrul arhitecturii.

Planuri în stilul cel mai modern, precum și planul cheltuelilor, se angajază la prețuri ș. a.

Servește tot felul de lămuriri pe terenul arhitecturii.

HEGEDÜS GYULA

prăvălie de, perii, articole de lux, parfumerii, utensilii de bărbierit și întreprindere de împrumutat pompe de praf.

ARA D, Andrassy-tér N-rul 15.

TELEFON No. 506.

TELEFON No. 506.

Am onoare a aduce la cunoștința st. public, că după modelul din capitală am înființat

o întreprindere de împrumutat pompe de praf.

Intrebuințarea acestei pompe e foarte importantă din punct de vedere sanitar.

Periarea, baterea obiectelor de praf, roscolirea prafului incetează prin folosirea acestei pompe de praf, cu ajutorul presiunii aerului trage praful din covoare, pnoila tapetată, draperii, saltele, tapete din liliard ș. a. cu acest sistem obiectele se cruță și nici nu trebuie mișcate dela loc.

Curățenia e perfectă, moliiile și ouăle de molii se pustiesc.

Taxa de folosire cu un om pe o oră 2 cor. pe o jumătate de zi sau 5 ore 8 coroane.

Cel mai bun loc de cumpărat

TEA rusească

veritabilă

de China și Caravan în pachete originale măsurate.

Rum Jamaica

diferite soiuri veritabile

în sticle proprii se pot găsi

la drogueria și parfumeria lui

Vojtek és Weisz

ARAD.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

G. P. PANTELIC in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATA IN 1854.

FIRMA FONDATA IN 1854.

Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sîrmă. — — —

Toarnă clopote noi, face smălțuri mișcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonie, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericeilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

TIPOGRAFIA GEORGE NICHIN, — ARAD.

